

Sodankylän kunta

Talouden tasapainottamisen loppuraportti

Hyväksytty valtuustossa 10.9.2020 § 59

Heli Silomäki, Tarja Lempeä

Kunnan väestö

Väestö nyt ja ennuste

Kunnan nimi:

Sodankylä

Asukasluku

0-5 päivähoito

6 esiopetus

7-12 alakoulu

13-15 yläkoulu

16-18 lukio/toinen aste

19-23 nuoret työikäiset ja

24-64 työssäkäyvät

65-74 eläkkeelle siirtyneet

75-84 eläkkeellä olevat

85... ikääntyneet

Huoltosuhte

Sodankylä

Verrokkit

Koko maa

Mediaani-ikä

Sodankylä

Verrokkit ka

Koko maa ka

	2009	2014	2018	2025	2030	2040	2009-18	2009-18/v	2009-18	2009-18/v	2018-25	2018-25/v	2018-25	2018-25/v
Asukasluku	8 801	8 820	8 444	7 892	7 577	7 017	-357	-40	-4,1 %	-0,5 %	-552	-79	-6,5 %	-0,9 %
0-5 päivähoito	415	488	430	341	312	293	15	2	3,6 %	0,4 %	-89	-13	-20,7 %	-3,0 %
6 esiopetus	60	85	81	65	59	54	21	2	35,0 %	3,9 %	-16	-2	-19,8 %	-2,8 %
7-12 alakoulu	550	435	478	454	373	336	-72	-8	-13,1 %	-1,5 %	-24	-3	-5,0 %	-0,7 %
13-15 yläkoulu	323	283	201	258	227	178	-122	-14	-37,8 %	-4,2 %	57	8	28,4 %	4,1 %
16-18 lukio/toinen aste	364	286	226	226	236	172	-138	-15	-37,9 %	-4,2 %	0	0	0,0 %	0,0 %
19-23 nuoret työikäiset ja	463	446	345	226	259	198	-118	-13	-25,5 %	-2,8 %	-119	-17	-34,5 %	-4,9 %
24-64 työssäkäyvät	4 855	4 706	4 416	3 769	3 438	3 377	-439	-49	-9,0 %	-1,0 %	-647	-92	-14,7 %	-2,1 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	1 013	1 145	1 288	1 310	1 281	821	275	31	27,1 %	3,0 %	22	3	1,7 %	0,2 %
75-84 eläkkeellä olevat	602	739	738	908	1 043	1 036	136	15	22,6 %	2,5 %	170	24	23,0 %	3,3 %
85... ikääntyneet	156	207	241	335	349	552	85	9	54,5 %	6,1 %	94	13	39,0 %	5,6 %
Huoltosuhte	2009	2014	2018	2025	2030	2040	2009-18	2009-18/v	2009-18	2009-18/v	2018-25	2018-25/v	2018-25	2018-25/v
Sodankylä	54,9	62,2	69,3	87,0	92,7	87,3	14	2	26,3 %	2,9 %	18	3	25,5 %	3,6 %
Verrokkit	63,5	72,8	80,4	89,3	93,9	97,4	17	2	26,5 %	2,9 %	9	1	11,1 %	1,6 %
Koko maa	63,3	72,4	80,3	90,7	95,9	99,1	17	2	26,8 %	3,0 %	10	1	13,0 %	1,9 %
Mediaani-ikä	2009	2014	2018	2025	2030	2040	2009-18	2009-18/v	2009-18	2009-18/v	2018-25	2018-25/v	2018-25	2018-25/v
Sodankylä	48,0	49,0	51,0	52,0	52,0	53,0	3	0	6,3 %	0,7 %	1	0	2,0 %	0,3 %
Verrokkit ka	45,2	47,0	48,5	51,0	52,4	53,7	3	0	7,3 %	0,8 %	2	0	5,1 %	0,7 %
Koko maa ka	45,7	47,5	49,2	51,7	53,0	54,3	3	0	7,6 %	0,8 %	3	0	5,1 %	0,7 %

Perlacon Oy 2019

Asl.

2019M10*

8 300

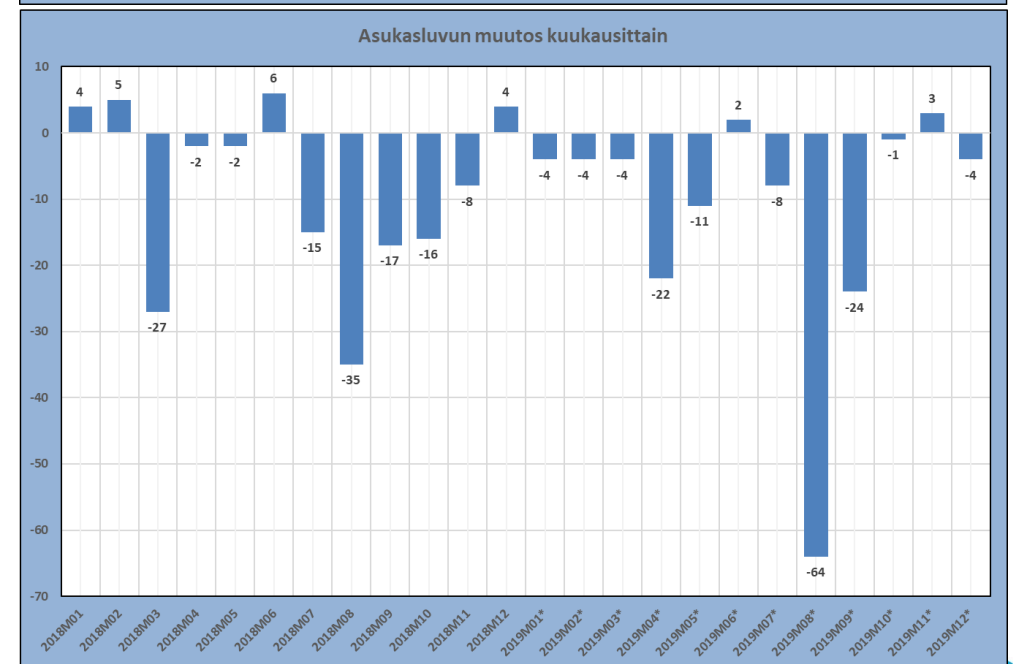
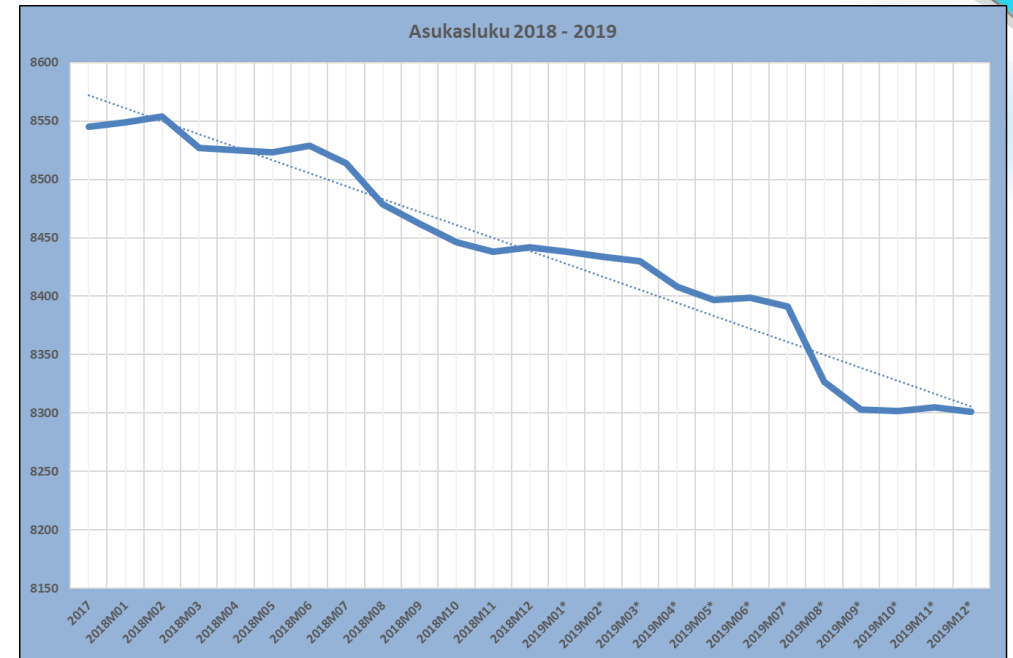
- Tilastokeskus arvioi asukasluvun vähenevän 6,5 prosentilla vuoteen 2025 mennessä.
- Työikäisten määrä vähenisi ennusteen mukaan vuoteen 2025 mennessä n. 600 hengellä.
- Päivähoito- ja esikouluikäisten sekä ala- ja yläkoululaisten määrien ennustetaan laskevan voimakkaasti vuoteen 2025 mennessä.
- Huoltosuhte on verrokkaa ja koko maata parempi. Huoltosuhteen ennustetaan heikkenevän.
- Mediaani-ikä on hieman maan keskiarvoa korkeampi.

Asukasluku muuttuu ...2018-19?

Sodankylä	
Asukasluku 2018 31.12	8 444
Asukasluku 2019M12*	8 301
Muutos kpl	-143
Muutos %	-1,69 %
Sijoitus (1=paras)	207

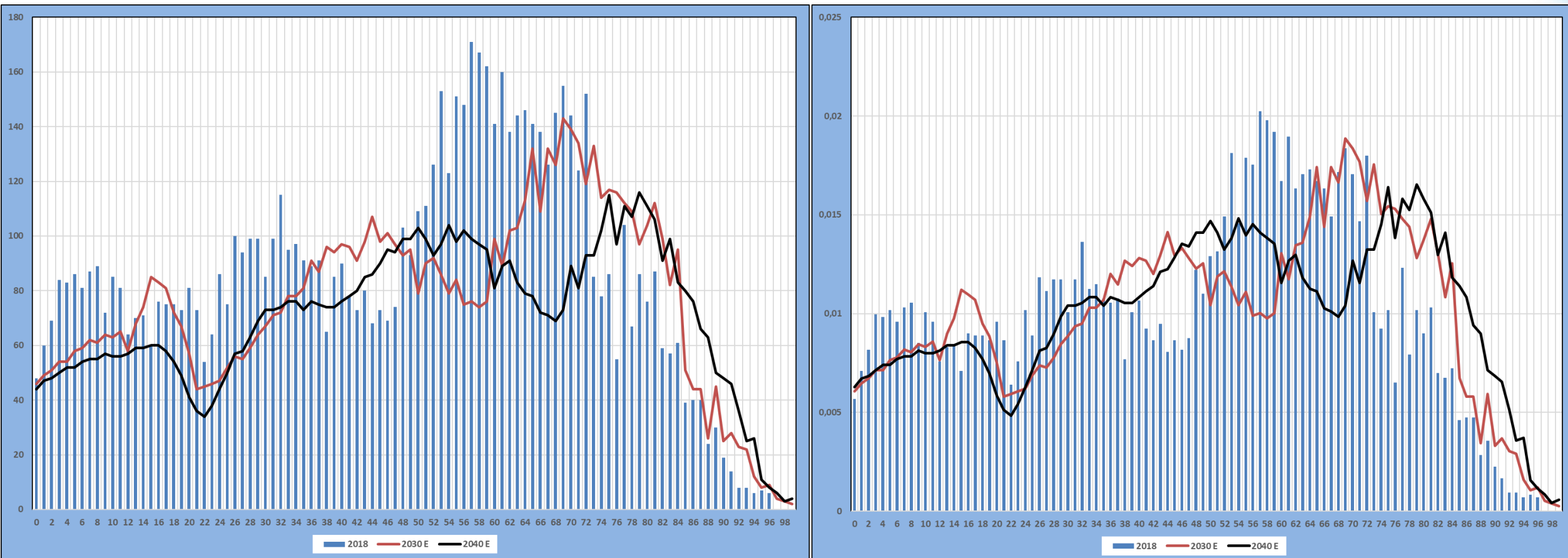
	2018 Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Luonnollinen väestönlisäys	-15	-13	-12	-8	-48
Kuntien välinen nettomuutto	-9	18	-69	-15	-75
Nettomahanmuutto	6	-3	14	3	20
Summa	-18	2	-67	-20	-103

Ennakollinen 2019	Q1	Q2	Q3	Q4	Summa
Luonnollinen väestönlisäys	-12	-9	-10	-14	-45
Kuntien välinen nettomuutto	-7	-33	-90	11	-119
Nettomahanmuutto	4	10	4	1	19
Summa	-15	-32	-96	-2	-145

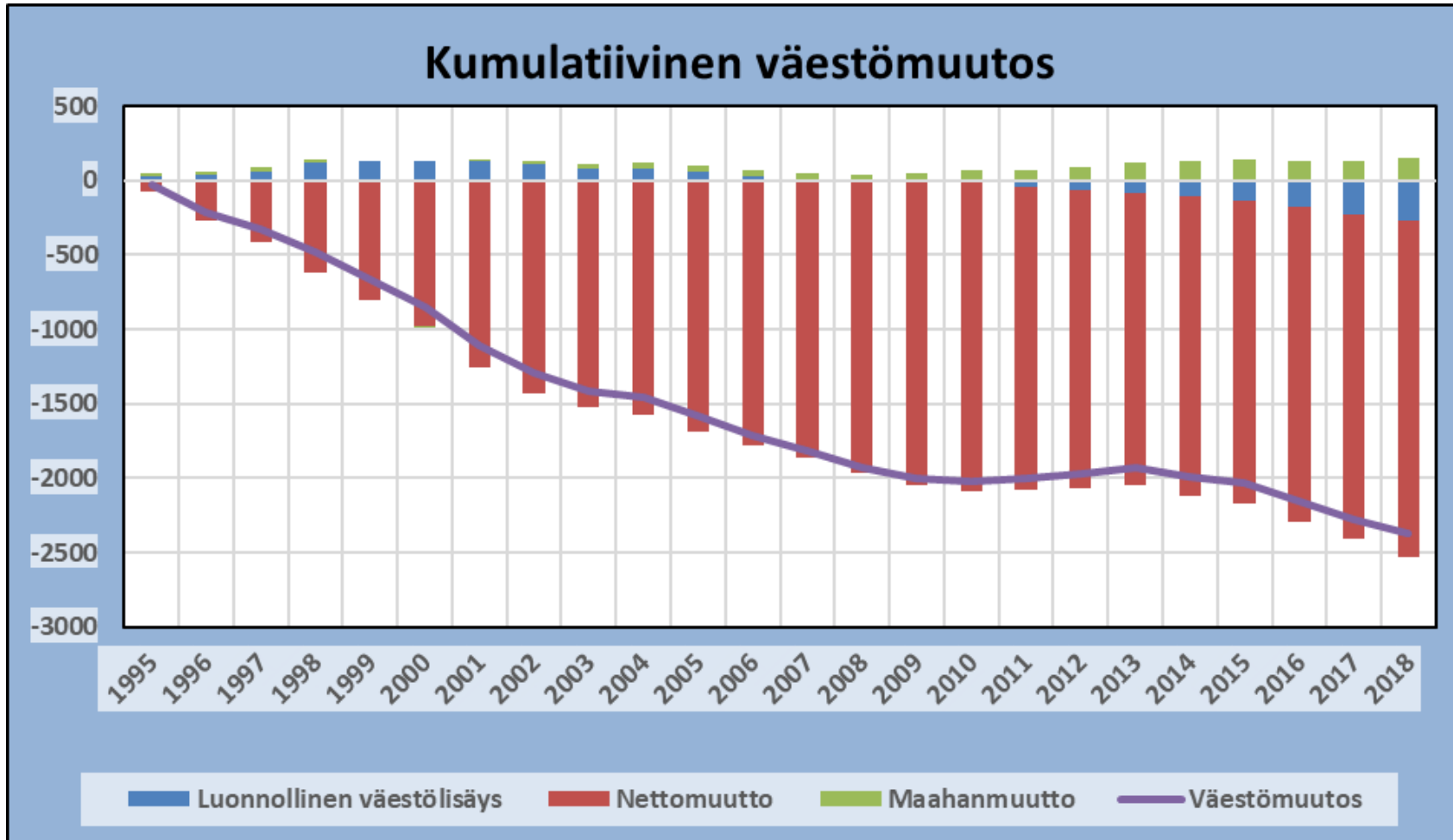
- Sodankylän asukasluku on laskenut 2018 luonnollisen väestönkasvun, kuntien välisen nettomuuton ja maahanmuuton johdosta 103 hengellä
- 2019 väestön väheneminen näyttää kiihtyneen.

Eri-ikäisten muutos v. 2030 ja 2040 – määrä ja %:ia

- Ikääntyminen näkyy ennusteessa. Samoin lasten määrän vähentyminen
- Työikäisten määrä vähenee, mutta ei niin paljon kuin Suomen kunnissa keskimäärin.
- Yli 70 -vuotiaiden määrä kasvaa merkittävästi.

Mistä väestönmuutos koostuu?

- Vuosina 1995 – 2010 väkiluku on laskenut yli 2 000 asukkaalla.
- Väestön laskusta pääosa on johtunut paikkakunnalta poismuutosta.
- Maahanmuutto on ollut varsin vähäistä, mutta lisääntynyt tarkastelujakson loppua kohti

Kuntien välinen muuttoliike

Sodankylä											2009	2016
Nettomuutto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018	2018
0 - 4	-6	3	19	7	2	4	18	-4	1	-5	39	-8
5 - 9	1	6	7	10	12	-6	2	0	-8	2	26	-6
10 - 14	1	1	10	3	6	-6	7	-7	-10	2	7	-15
15 - 19	-38	-17	-41	-16	-21	-31	-23	-29	-36	-33	-285	-98
20 - 24	-30	-30	-21	-10	-19	-26	-30	-26	5	-15	-202	-36
25 - 29	-9	12	6	37	31	16	0	17	11	-3	118	25
30 - 34	-8	-7	22	6	13	3	8	-12	12	-2	35	-2
35 - 39	9	-1	11	10	1	3	3	5	6	3	50	14
40 - 44	-5	3	12	16	10	2	6	5	2	-1	50	6
45 - 49	-9	-9	6	-2	10	-3	-8	1	-4	-4	-22	-7
50 - 54	5	-2	10	-5	1	11	7	-13	-12	-6	-4	-31
55 - 59	11	0	-1	5	4	-4	-6	-1	-6	0	2	-7
60 - 64	-8	-3	9	-15	1	-15	1	-8	-5	2	-41	-11
65 - 69	3	0	-4	-2	-10	-1	-2	-6	-9	-4	-35	-19
70 - 74	5	-2	-6	-4	-8	3	-1	-6	-3	-3	-25	-12
75 -	-1	8	1	-4	-2	0	-1	-1	-7	-5	-12	-13
Summa	-79	-38	40	36	31	-50	-19	-85	-63	-72	-299	-220

- Opiskelijat ja ikäihmiset muuttavat pois Sodankylästä. Ikäihmisten muuttoliike on verrattain poikkeuksellista.

Muuttoliikkeen osuus väestöstä

Sodankylä	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	09-18	16-18
Asukasluku	8 801	8 779	8 806	8 834	8 884	8 820	8 782	8 653	8 545	8 444		
Tulomuutto	302	341	362	380	358	326	396	344	356	404	3 569	1 104
<i>..osuus väestöstä</i>	3,4 %	3,9 %	4,1 %	4,3 %	4,0 %	3,7 %	4,5 %	4,0 %	4,2 %	4,8 %		
Lähtömuutto	381	379	322	344	327	376	415	429	419	476	3 868	1 324
<i>..osuus väestöstä</i>	4,3 %	4,3 %	3,7 %	3,9 %	3,7 %	4,3 %	4,7 %	5,0 %	4,9 %	5,6 %		
Nettomuutto	-79	-38	40	36	31	-50	-19	-85	-63	-72	-299	-220

Muuttoliikkeen osuus väestöstä

7 437
88 %

2 428
29 %

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma

- Toimintatuotoissa ja – kuluissa on varsinaiset kunnan järjestämät palvelut. Tämä laskelman ensimmäinen välisumma – toimintakate, on kasvanut erittäin maltillisesti – vuoteen 2013 verrattuna toimintakate on jopa parantunut.
- Verotulot perustuvat kunnan verotusoikeuteen. Kunnan verotulojen kehitys on ollut melko vaatimatonta.
- Valtionosuudet – ei korvamerkittyjä, eivät ylitä palvelun tuottamisesta aiheutuvia menoja. Kunnan valtionosuustaso on melko korkea, mutta valtakunnalliset valtionosuuksien leikkaukset näkyvät kehityksessä.
- Vuosikate on säännöllisten tulojen ja menojen jälkeinen välisumma, olisi oltava > poistot ja mieluummin > nettoinvestoinnit + lainan lyhennys.
- Vuosikate on riittänyt poistoihin tarkastelujaksolla vain vuonna 2017.
- ”Kurjuutta” mitataan nykyisin alijäämällä, alijäämään eivät suoraan vaikuta investoinnit; alijäämää ei voi korjata kassavaroilla.
- Taseen alijäämät on syöty ja nyt Sodankylän on kuntalain mukaan katettava syntynyt alijäämä taloussuunnittelukaudella

Sodankylä	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Toimintatuotot 1000 €	10 841	10 400	10 656	10 966	10 799	10 460
Toimintamenot 1000 €	68 761	68 136	71 625	70 110	71 928	73 956
Toimintakate 1000 €	-57 920	-57 736	-60 969	-59 144	-61 129	-63 496
Kunnallisvero 1000 €	27 459	27 403	27 447	26 238	25 952	26 692
Yhteisövero 1000 €	1 985	2 324	2 408	2 907	2 378	2 681
Kiinteistövero 1000 €	6 400	6 813	7 115	7 394	7 956	7 915
Verotulot yhteensä 1000 €	35 844	36 540	36 970	36 539	36 286	37 288
Valtionosuudet 1000 €	25 102	25 365	26 198	26 016	25 673	25 302
Rahoitustulot ja -menot netto 1000 €	413	1 073	913	1 170	1 034	1 113
Korkotulot 1000 €	70	197	265	252	275	211
Muut rahoitustulot 1000 €	736	1 282	1 044	1 282	1 124	1 266
Korkomenot 1000 €	393	406	395	361	351	356
Muut rahoitusmenot 1000 €	0	0	1	3	14	8
Vuosikate 1000 €	3 439	5 242	3 112	4 581	1 864	207
Poistot 1000 €	2 522	3 291	3 227	4 728	3 785	4 377
Satunnaiset tuotot 1000 €	37	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut 1000 €	549	486	150	0	0	0
Tuloslaskelman tulos 1000 €	405	1 465	-265	-147	-1 921	-4 170
Poistoerojen muutos 1000 €	74	72	86	401	69	44
Varausten muutos 1000 €	0	-1 000	0	0	0	1 000
Rahastojen muutos 1000 €	-37	-174	227	110	219	75
Ali/ylijäämä 1000 €	442	363	48	364	-1 633	-3 051
Kumulat. edell. tilik. ja kuluvan tilikauden jäämät 1000 €	2 212	2 575	2 624	2 788	1 155	-1 895
Asukasluku	8 820	8 782	8 653	8 545	8 444	8 303
Verotettava tulo (laskennallisesti)	137 295	137 015	137 235	131 190	129 760	133 460
Veroprosentti	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00

Tuloslaskelmasta toimintakate

Oma sij.	Toimintakate e/as	2009	2019
	Minimi	3 476	4 681
	25 %	4 197	5 625
	Keskiarvo	4 567	6 303
	75 %	4 896	6 865
	Maksimi	6 477	10 359
271	Sodankylä	5 200	7 647
Sij.	Toimintakate e/as	2009	2019
1	Rusko	3 476	4 681
2	Kerava	3 623	4 686
3	Lieto	4 015	4 721
4	Muurame	3 824	4 734
5	Helsinki	3 930	4 770
6	Lempäälä	4 016	4 810
7	Jyväskylä	3 922	4 824
8	Kontiolahti	3 769	4 843
9	Pornainen	3 680	4 867
10	Pirkkala	3 713	4 901
11	Hattula	4 088	4 912
12	Masku	3 521	4 928
13	Kangasala	3 851	4 984
14	Nokia	3 864	5 019
15	Espoo	4 288	5 024
16	Vantaa	4 153	5 034
17	Joensuu	4 284	5 037
18	Kaarina	3 868	5 054
19	Ylöjärvi	3 793	5 062
20	Naantali	3 860	5 065

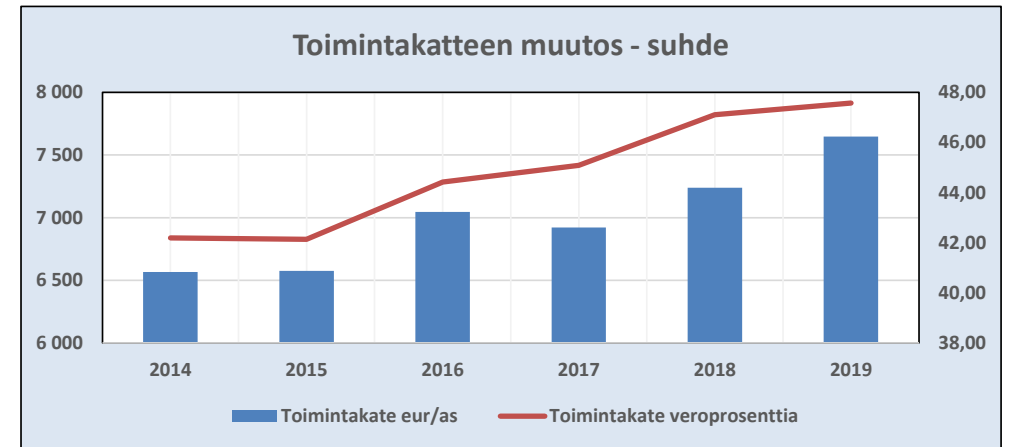

Sij.	Toimintakate e/as	2009	2019
295	Pelkosenniemi	5 552	10 359
294	Utsjoki	6 477	8 899
293	Savukoski	5 891	8 811
292	Salla	5 986	8 740
291	Puolanka	5 333	8 400
290	Ristijärvi	5 293	8 377
289	Rautavaara	5 736	8 311
288	Vaala	5 851	8 265
287	Konnevesi	4 484	8 234
286	Multia	5 271	8 210
285	Kyyjärvi	4 840	8 184
284	Enontekiö	5 837	8 161
283	Pello	5 081	8 060
282	Hyrynsalmi	5 617	8 000
281	Posio	5 564	7 991
280	Ilomantsi	5 652	7 879
279	Lestijärvi	5 472	7 830
278	Ranua	5 781	7 829
277	Luhanka	5 311	7 826
276	Tervo	4 975	7 753

**2018 sijoitus oli 270 (7.239 €/as).
Vuodessa toiminnan
nettokustannukset ovat kasvaneet
408 €/as!**

- Toimintakate on negatiivinen luku, joka on toimintatulojen ja toimintamenojen erotus.
- Toimintakatteeseen sisältyvät kunnan varsinaisen palvelutuotannon tulot ja menot.
- Mitä suurempi toimintakate on, sitä enemmän kunnan on saatava toimintaa rahoittavia tuloja verotuloista ja valtionosuuksista (ja rahoitustuloista jne).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Toimintakate eur/as	6 567	6 574	7 046	6 921	7 239	7 647
Toimintakate veroprosenttia	42,19	42,14	44,43	45,08	47,11	47,58

Kunnan tulovero

- Kunnalla on verotusoikeus (rajaamaton). Tuloveron määrä perustuu kuntalaisten tulotason, tuloverosta tehtäviin vähennyksiin (efektiivinen vero) ja veroprosenttiin.
- Kunnan tulovero on silti enemmän suhteellinen kuin progressiivinen.
- Veroprosenttia on nostettu 1,0 %-yksiköllä 2020 alusta.

Oma sij.	Veroprosentti	2009	2020
	Minimi	16,50	17,00
	25 %	19,00	20,50
	Keskiarvo	19,31	21,07
	75 %	19,75	21,75
	Maksimi	21,00	23,50
100	Sodankylä	19,50	21,00
Sij.	Veroprosentti	2009	2020
1	Kauniainen	16,50	17,00
2	Espoo	17,50	18,00
3	Eurajoki	18,23	18,00
4	Helsinki	17,50	18,00
5	Kustavi	19,25	18,25
6	Luhanka	19,00	18,50
7	Vantaa	18,50	19,00
8	Inari	19,00	19,00
9	Naantali	16,50	19,00
10	Sysmä	19,00	19,00
11	Kerava	18,00	19,25
12	Sipoo	18,75	19,25
13	Lieto	18,59	19,50
14	Luoto	18,50	19,50
15	Muurame	19,00	19,50
16	Puumala	20,00	19,50
17	Turku	18,00	19,50
18	Tuusula	18,00	19,50
19	Hyvinkää	18,50	19,75
20	Järvenpää	19,00	19,75
Sij.	Veroprosentti	2009	2020
295	Halsua	19,75	23,50
294	Savonlinna	20,17	22,75
293	Veteli	19,75	22,50
292	Teuva	19,25	22,50
291	Reisjärvi	20,00	22,50
290	Kyyjärvi	19,00	22,50
289	Jämijärvi	19,75	22,50
288	Honkajoki	19,75	22,50
287	Haapajärvi	21,00	22,50
286	Vimpeli	19,75	22,25
285	Vehmaa	20,50	22,25
284	Pelkosenniemi	20,75	22,25
283	Akaa	19,86	22,25
282	Ähtäri	20,75	22,00
281	Ypäjä	18,50	22,00
280	Ylivieska	20,50	22,00
279	Vesilahti	20,50	22,00
278	Urjala	20,50	22,00
277	Tyrnävä	19,50	22,00
276	Tuusniemi	19,00	22,00

Kunnan tulovero – verotettava tulo

Oma sij.	Verotettava tulo €/as	2010	2019
	Minimi	8 827	9 212
	25 %	10 691	12 630
	Keskiarvo	12 591	14 615
	75 %	14 267	16 200
	Maksimi	31 536	36 667
79	Sodankylä	12 860	16 074
Sij.	Verotettava tulo €/as	2010	2019
1	Kauniainen	31 536	36 667
2	Espoo	22 727	24 396
3	Helsinki	20 042	22 372
4	Kirkkonummi	19 872	21 977
5	Tuusula	18 642	21 804
6	Sipoo	19 336	21 800
7	Pirkkala	16 908	20 615
8	Nurmijärvi	17 767	20 464
9	Siuntio	17 153	20 265
10	Järvenpää	18 477	20 221
11	Naantali	17 029	20 178
12	Kaarina	17 551	19 768
13	Kerava	18 469	19 631
14	Inkoo	16 170	19 618
15	Porvoo	17 263	19 456
16	Vantaa	18 339	19 396
17	Vihti	16 612	19 234
18	Rauma	17 191	18 778
19	Hyvinkää	16 573	18 731
20	Hanko	15 983	18 719

Sij.	Verotettava tulo €/as	2010	2019
295	Merijärvi	8 827	9 212
294	Kinnula	9 485	10 003
293	Rääkkylä	9 401	10 131
292	Perho	9 636	10 295
291	Kivijärvi	8 941	10 457
290	Rautavaara	9 311	10 612
289	Siikainen	8 996	10 764
288	Ranua	9 579	10 841
287	Vesanto	9 301	10 870
286	Tervo	9 741	11 094
285	Polvijärvi	9 000	11 126
284	Soini	9 419	11 127
283	Kihniö	10 256	11 205
282	Kaavi	9 575	11 305
281	Pudasjärvi	9 835	11 334
280	Karvia	9 937	11 358
279	Kärsämäki	9 389	11 366
278	Kannonkoski	9 661	11 441
277	Lestijärvi	10 023	11 444
276	Juuka	10 172	11 472

- Sodankylän verotettava tulo asukasta kohden on ollut vuonna 2019 parhaassa kolmanneksessa

Kunnan kiinteistöverot

- Kunta perii verotuloa myös sen alueella olevista kiinteistöistä.
- Pääasiallinen kiinteistövero peritään maapohjasta jne,
- Vakituista asunnoista ja
- Muista asuinrakennuksista (vapaa-ajan asunnot)-
- On myös voimalaitosvero ja rakentamattomien tonttien vero.
- Vapaa-ajanasuntojen vero ei saa olla kuinka suuri hyvänsä (rajataan suhteessa vakituisen asumiseen).
- Toisin kuin kunnan tuloveroprosentti, kiinteistövero ei ole alarajaltaan rajaamaton.
- Kiinteistöveroprosenttien taso on noussut hyvin paljon enemmän kuin tuloveroprosentti.

Sodankylän prosentit

- **Yleinen 1,40 %**
- **Vakit. as. rak. 0,45 %**
- **Muu as. rak. 1,15 %**

Oma sij.	Kiinteistövero e/as	2009	2019
	Minimi	63	129
	25 %	117	244
	Keskiarvo	172	350
	75 %	179	376
	Maksimi	1 193	2 183
8	Sodankylä	470	953
Sij.	Kiinteistövero e/as	2009	2019
1	Eurajoki	1 009	2 183
2	Pelkosenniemi	1 193	2 135
3	Kustavi	1 009	1 518
4	Kittilä	592	1 090
5	Utajärvi	595	1 050
6	Vaala	546	995
7	Kolari	639	983
8	Sodankylä	470	953
9	Tervola	562	931
10	Luhanka	248	848
11	Puumala	418	821
12	Taivassalo	400	749
13	Kaskinen	357	695
14	Ristijärvi	368	658
15	Inari	314	653
16	Kemijärvi	358	624
17	Kuhmoinen	347	622
18	Parainen	278	621
19	Hirvensalmi	361	617
20	Simo	108	553

Sij.	Kiinteistövero e/as	2009	2019
295	Liminka	65	129
294	Tyrnävä	63	139
293	Lumijoki	73	152
292	Laihia	80	177
291	Uurainen	75	179
290	Valtimo	86	184
289	Nousiainen	85	185
288	Marttila	80	186
287	Lieto	107	187
286	Aura	88	191
285	Rusko	81	191
284	Uvila	77	193
283	Kontiolahti	128	196
282	Jokioinen	84	197
281	Liperi	124	200
280	Mynämäki	102	202
279	Lapua	111	205
278	Isokyrö	81	205
277	Hämeenkyrö	118	206
276	Kärkölä	139	207

Osuus yhteisöveron tuotosta

- Kunnat saavat valtiolta oman osuutensa yritysten tuottaman yhteisöveron tuotosta. Tämä kuntien ja valtion välinen jako-osuus sovitaan (vuosittain).
- Kuntien keskinäinen osuus yhteisöverosta perustuu kunnassa olevien yritysten ja yritysten työpaikkojen määrän ja yritysten verotettavan tulon perusteella.
- Kaikkea yhteisöverotuloa EI jaeta sille kunnalle, jonka alueella on yrityksen kotipaikka tai pääkonttori.
- Aika-ajoin keskustellaan yhteisöveron poistamisesta kunnilta, koska mm. yritysten tulokset vaihtelevat suhdanteiden mukaan – toisaalta tämän arvellaan vähentävän kunnan motivaatiota koettaa houkutella alueelle elinvoimaa kasvattavaa yritystoimintaa.

Oma sij.	Yhteisövero e/as	2009	2019
	Minimi	36	61
	25 %	115	174
	Keskiarvo	186	275
	75 %	224	342
	Maksimi	1 709	1 049
89	Sodankylä	159	323
Sij.	Yhteisövero e/as	2009	2019
1	Harjavalta	1 135	1 049
2	Savukoski	579	981
3	Vieremä	433	950
4	Rautavaara	531	903
5	Helsinki	376	898
6	Pyhäjärvi	671	809
7	Multia	429	747
8	Puumala	425	712
9	Heinävesi	411	673
10	Porvoo	379	643
11	Ilomantsi	342	618
12	Juupajoki	234	604
13	Kivijärvi	349	602
14	Kaskinen	1 709	601
15	Turku	255	556
16	Kyyjärvi	394	548
17	Rautjärvi	138	536
18	Sonkajärvi	304	531
19	Lestijärvi	326	530
20	Naantali	352	515

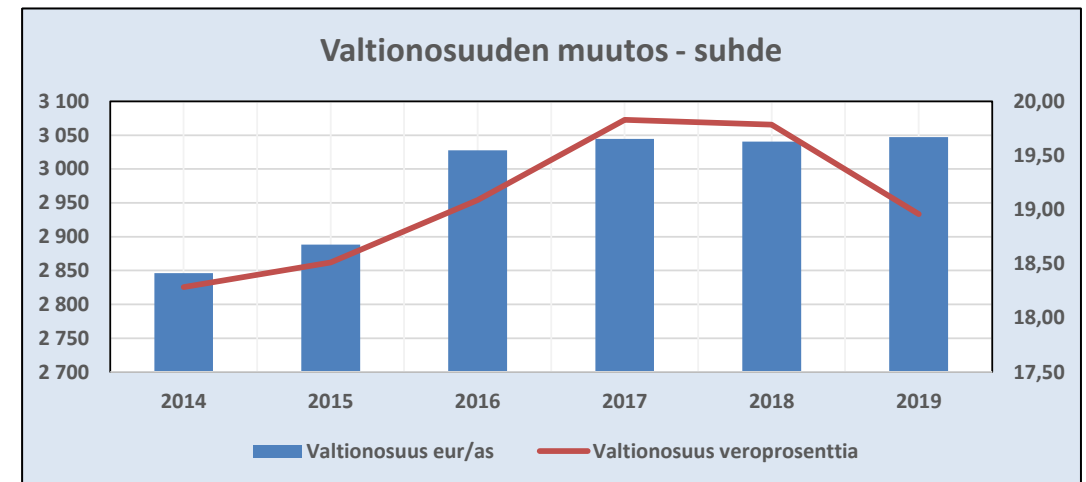
Sij.	Yhteisövero e/as	2009	2019
295	Tyrnävä	48	61
294	Luoto	79	64
293	Liminka	36	68
292	Lumijoki	37	78
291	Muhos	113	85
290	Nousiainen	64	88
289	Akaa	139	97
288	Nakkila	93	97
287	Hailuoto	65	102
286	Siuntio	59	103
285	Alavieska	68	104
284	Merijärvi	65	105
283	Järvenpää	84	107
282	Liperi	71	111
281	Simo	60	116
280	Nivala	75	116
279	Kauniainen	128	120
278	Paimio	176	120
277	Vesilahti	66	121
276	Janakkala	104	122

Valtionosuuden määrä

Oma sij.	vos veroprosenttia	2010	2019
	Minimi	0,4	-0,5
	25 %	10,9	11,8
	Keskiarvo	19,4	20,5
	75 %	26,2	28,5
	Maksimi	49,4	50,4
147	Sodankylä	21,1	19,0
Sij.	vos veroprosenttia	2010	2019
1	Kauniainen	1,0	-0,5
2	Espoo	0,4	0,9
3	Helsinki	2,1	1,6
4	Kirkkonummi	3,2	2,6
5	Tuusula	3,2	3,0
6	Pirkkala	4,4	3,1
7	Kerava	3,0	3,2
8	Sipoo	4,4	3,3
9	Järvenpää	3,4	3,3
10	Nurmijärvi	3,8	3,7
11	Siuntio	4,9	3,9
12	Naantali	4,8	4,0
13	Vantaa	3,5	4,1
14	Kaarina	5,2	4,2
15	Masku	6,0	4,2
16	Rusko	6,6	4,3
17	Vihti	5,0	4,4
18	Porvoo	5,6	5,5
19	Lempäälä	6,7	5,6
20	Lieto	7,2	5,6
Sij.	vos veroprosenttia	2010	2019
295	Ranua	49,4	50,4
294	Salla	39,3	47,5
293	Puolanka	42,5	47,5
292	Rautavaara	44,3	46,9
291	Posio	37,1	45,8
290	Vesanto	39,9	44,0
289	Perho	36,6	43,6
288	Rääkkylä	37,5	42,3
287	Merijärvi	37,7	41,8
286	Utsjoki	37,8	41,2
285	Pudasjärvi	40,4	40,8
284	Kivijärvi	41,3	40,5
283	Kinnula	38,9	40,3
282	Pielavesi	34,7	39,3
281	Tervo	30,0	39,2
280	Hyrnsalmi	35,2	38,6
279	Juuka	32,0	38,5
278	Sulkava	29,6	38,4
277	Kaavi	35,8	38,1
276	Taivalkoski	38,3	37,9

- Esitys kuvaa valtionosuuden määrää veroprosenttiyksiköiksi muutettuna – mitä suurempi luku, sitä riippuvaisempi kunta on valtionosuudesta.
- Valtionosuuden määrä eur/asukas on noussut

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Valtionosuus eur/as	2 846	2 888	3 028	3 045	3 040	3 047
Valtionosuus veroprosenttia	18,28	18,51	19,09	19,83	19,78	18,96

Rahoitus

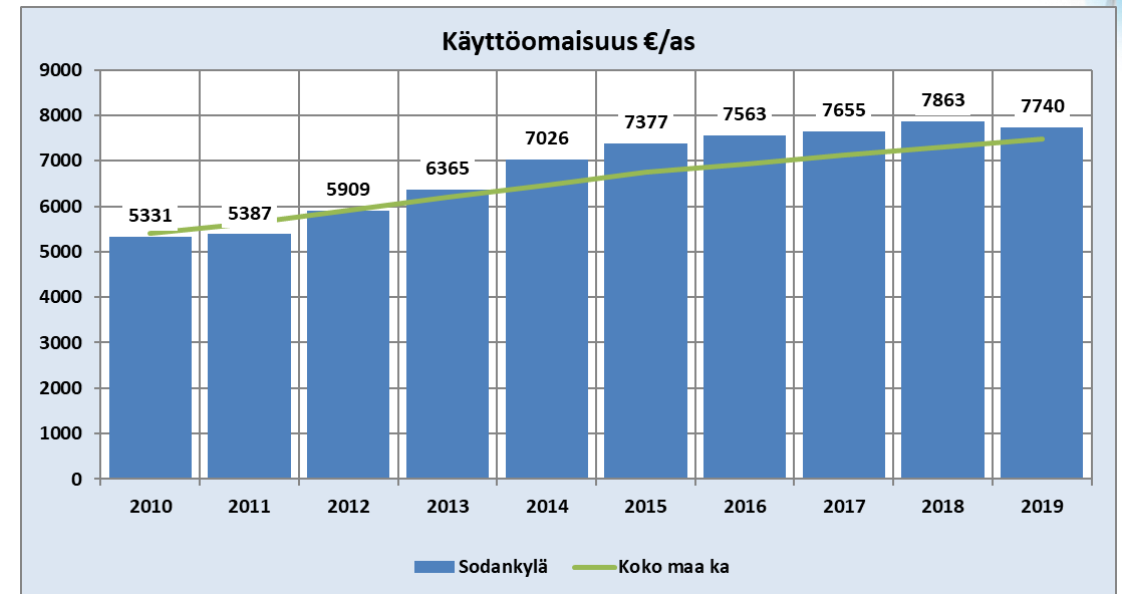
Rahoituslaskelma

- Vuosikate on säännöllisten tulojen ja menojen jälkeinen välisumma, olisi oltava > (suurempi kuin) poistot.
- Samoin vuosikatteen tulisi olla suurempi kuin nettoinvestoinnit. Muuten kunta velkaantuu tai myy omaisuuttaan.
- Lainan lyhentäminen ei ole kunnassa menoa ja lainanottaminen ei ole tuloa (vrt. valtio ja yritykset ja mennyt aika).
- Laina siirtyy lyhennyksinä myöhemmin kunnan keräämäksi verotuloksi.
- Koska velkaantuminen on perusteltua? → sukupolvien välinen yhteys ja kuntaan muuttavat
- Kassavarojen purkaminen ei muuta tuloslaskelman ali/ylijäämää, kassavarat on etukäteistä veronkantoa.
- Oikea taso?

Sodankylä	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Vuosikate 1000 €	3 439	5 242	3 112	4 581	1 864	207
Satunnaiset tuotot 1000 €	37	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut 1000 €	549	486	150	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät 1000 €	-11	0	0	-6	-143	-72
Investoinnit						
Investointimenot 1000 €	6 299	2 816	4 339	4 675	6 123	2 703
Rahoitusosuudet investointeihin 1000 €	221	368	66	91	723	115
Investointien omahankintamenot 1000 €	6 078	2 448	4 273	4 584	5 400	2 588
Investointihyödykkeiden myyntitulot 1000 €	145	24	32	80	375	131
Nettoinvestoinnit 1000 €	5 933	2 424	4 241	4 504	5 025	2 457
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta, netto 1000 €	-3 017	2 332	-1 279	71	-3 304	-2 322
Antolainauksen muutokset						
Antolainan antaminen 1000 €	2 118	4 001	18	853	106	145
Antolainan lyhennys 1000 €	231	211	373	448	209	861
Nettoantolainaus 1000 €	-1 887	-3 790	355	-405	103	716
Lainakannan muutokset						
Lainanottaminen 1000 €	7 673	5 000	0	5 000	6 000	4 500
Lainan lyhennys 1000 €	6 866	6 933	6 496	5 741	6 275	6 511
Pitkäaikainen laina, nettomuutos 1000 €	807	-1 933	-6 496	-741	-275	-2 011
Lyhytaikainen laina, muutos 1000 €	3 000	4 000	6 000	295	3 280	5 205
Lainakannan muutos, netto 1000 €	3 807	2 067	-496	-446	3 005	3 194
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Muutos omassa pääomassa	0	0	0	0	0	0
Muutos toimeksiantojen varoissa	8	2	9	12	71	34
Muutos vaihto-omaisuudessa	-5	13	-15	5	3	22
Muutos saamisissa	55	602	-1 149	-988	452	1 067
Muutos korottomissa veloissa	395	12	1 162	17	2 541	-2 749
Muut maksuvalmiuden muutokset	453	629	7	-954	3 067	-1 626
Rahoitustoiminnan nettokassavirta 1000 €	2 373	-1 094	-134	-1 805	6 175	2 284
Rahavarat 1.1. 1000 €	4 434	3 790	5 029	3 616	1 881	4 753
Rahavarojen muutos 1000 €	-644	1 239	-1 413	-1 735	2 872	-37
Rahavarat 31.12. 1000 €	3 790	5 029	3 616	1 881	4 753	4 716

Investoinnit Sodankylässä

Sodankylä			
	2010-2011 Vuodessa	2012-2016 Vuodessa	2017-2019 Vuodessa
Asukasluku	8 826	8 737	8 431
Bruttoinvestoinnit eur/as	679	618	534
...koko maa keskimäärin	689	776	679
Nettoinvestoinnit eur/as	536	548	474
...koko maa keskimäärin	425	425	480
Vuosikate euroa/asukas	331	434	263
...koko maa keskimäärin	368	444	430
Poistot eur/as	237	367	510
...koko maa keskimäärin	341	385	406
Poistot käyttöomaisuudesta %:ia	3,7 %	4,8 %	6,6 %
...koko maa keskimäärin	4,2 %	4,3 %	4,3 %
Ali/ylijäämä eur/as	43	43	-367
...koko maa keskimäärin	73	214	-24
Vuosikate - Nettoinvestoinnit eur/as	-205	-113	-211
...koko maa keskimäärin	-57	19	-50
Käyttöomaisuuden arvo eur/as	6 365	7 655	7 740
...koko maa keskimäärin	6 198	7 121	7 487

- Poistojen määrä käyttöomaisuudesta on ollut koko maan tasoa suurempi (%:ia).
- Investoinneissa eivät näy elinkaarimallilla toteutetut hankkeet, mikä vääristää
- Investointien vaikutus käyttökustannuksiin?

Kunnan lainakanta

Sodankylä	Sodankylä	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kunnan lainakanta	€1 000	16 356	17 135	20 347	22 576	26 382	28 449	27 953	27 506	30 511	33 706
	€/as	1 863	1 946	2 303	2 541	2 991	3 239	3 230	3 219	3 613	4 059
	Verrokit ka €/as	2 237	2 420	2 751	3 119	3 389	3 516	3 524	3 438	3 494	3 679
	Maan ka €/as	1 777	1 861	2 088	2 333	2 473	2 625	2 750	2 848	2 963	3 308
	Järjestys	171	169	180	180	206	216	202	195	212	217
	Ero verrokeihin	-3 283	-4 175	-3 960	-5 134	-3 506	-2 427	-2 544	-1 876	1 004	3 158
	Ero maan ka	758	748	1 901	1 848	4 567	5 399	4 158	3 171	5 495	6 241
	Vero-%	14,5	15,1	17,0	16,8	19,2	20,8	20,4	21,0	23,5	25,3
	Verrokit ka vero-%	13,9	15,0	16,8	18,0	19,9	20,6	20,5	20,3	21,0	21,6
	Maan ka vero-%	14,5	14,9	16,2	17,2	18,1	18,9	20,0	20,6	21,7	23,3
	Järjestys	175	171	177	162	177	187	172	175	190	190
	Ero verrokeihin	631	83	266	-1 590	-1 007	164	-243	916	3 302	4 917
	Ero maan ka	11	234	972	-482	1 579	2 585	508	509	2 378	2 555

- Kunnan lainakanta on kasvanut tarkastelujaksolla.
- Lainakanta on keskimääräisellä tasolla suhteessa tuloihin (lainakanta muutettuna vero-%)
- Kunnan lainakanta (eur/as) on maan keskiarvoa suurempi.

Kuntakonsernin lainakanta

Sodankylä	Sodankylä	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Konsernin lainakanta	€1 000	47 512	46 383	51 180	53 251	57 003	58 143	56 402	54 987	57 738	59 762
	€/as	5 412	5 267	5 794	5 994	6 463	6 621	6 518	6 435	6 838	7 198
	Verrokut ka €/as	5 747	6 041	6 393	7 023	7 281	7 332	7 266	7 343	7 611	8 039
	Maan ka €/as	3 342	3 469	3 773	4 121	4 303	4 480	4 640	4 846	5 076	5 600
	Järjestys	262	252	250	246	253	253	248	237	239	226
	Ero verrokeihin	-2 940	-6 817	-5 296	-9 146	-7 215	-6 248	-6 472	-7 758	-6 527	-6 984
	Ero maan ka	18 175	15 836	17 847	16 642	19 049	18 798	16 253	13 575	14 875	13 269
	Vero-%	42,1	40,8	42,7	39,7	41,5	42,4	41,1	41,9	44,5	44,8
	Verrokut ka vero-%	35,5	37,4	38,8	40,4	42,6	42,7	41,9	42,7	45,0	46,3
	Maan ka vero-%	27,1	27,6	29,0	30,2	31,3	32,1	33,5	34,9	37,1	39,5
	Järjestys	259	248	248	226	226	231	214	206	203	193
	Ero verrokeihin	7 395	3 890	4 690	-914	-1 500	-375	-1 037	-996	-590	-2 068
	Ero maan ka	16 942	15 094	16 399	12 781	14 053	14 210	10 364	9 223	9 599	7 003

- Konsernin lainakanta (eur/as) on maan keskiarvoa suurempi.
- Konsernin velkaantuminen on suhteessa tulorahoitukseen korkealla tasolla

Katso taseesta staattinen luku ja kehitys – ali/ylijäämä

- Tuloslaskelman alijäämä osoittaa, että säännöllisellä rahoituksella –vuosikatteella – ei ole pystytty kattamaan poistoja (pääsääntö).
- Taseen ali- tai ylijäämä osoittaa tuloslaskelman vuotuiset yhteenlasketut ali- ja ylijäämät.
- Ylijäämä EI OLE sama asia kuin kassassa olevat rahat.
- 2018 Sodankylä oli sijalla 244, pudotusta vuoteen 2019 12 sijaa.

Oma sij.	Kumulat ali/ylj eur/as	2010	2019
	Minimi	1	-2 871
	25 %	76	142
	Keskiarvo	149	1 008
	75 %	223	1 610
	Maksimi	296	9 333
256	Sodankylä	180	-228

Sij.	Kumulat ali/ylj eur/as	2010	2019
1	Helsinki	25	9 333
2	Eurajoki	21	7 851
3	Kannonkoski	287	6 385
4	Sotkamo	1	5 884
5	Kauniainen	13	5 381
6	Kajaani	51	4 912
7	Tervola	5	4 671
8	Kaskinen	187	4 600
9	Enonkoski	2	4 427
10	Miehikkälä	267	4 117
11	Viitasaari	88	4 078
12	Puumala	3	4 005
13	Kustavi	30	3 869
14	Parikkala	8	3 866
15	Oulu	139	3 854
16	Kolari	20	3 779
17	Utsjoki	169	3 677
18	Taivassalo	119	3 589
19	Rautavaara	292	3 489
20	Pyhäjoki	229	3 455

Sij.	Kumulat ali/ylj eur/as	2010	2019
295	Kyyjärvi	295	-2 871
294	Toivakka	193	-1 521
293	Honkajoki	115	-1 304
292	Konnevesi	294	-1 122
291	Lemi	124	-972
290	Pertunmaa	244	-945
289	Teuva	250	-924
288	Multia	18	-893
287	Mikkeli	237	-794
286	Ylivieska	289	-712
285	Vehmaa	290	-649
284	Kihniö	263	-647
283	Reisjärvi	296	-642
282	Kemijärvi	247	-611
281	Haapajärvi	284	-610
280	Vesanto	235	-577
279	Kauhajoki	269	-555
278	Akaa	151	-537
277	Kaustinen	291	-532
276	Kemi	238	-521

Painelaskelmat

Menojen ja tulojen kasvut

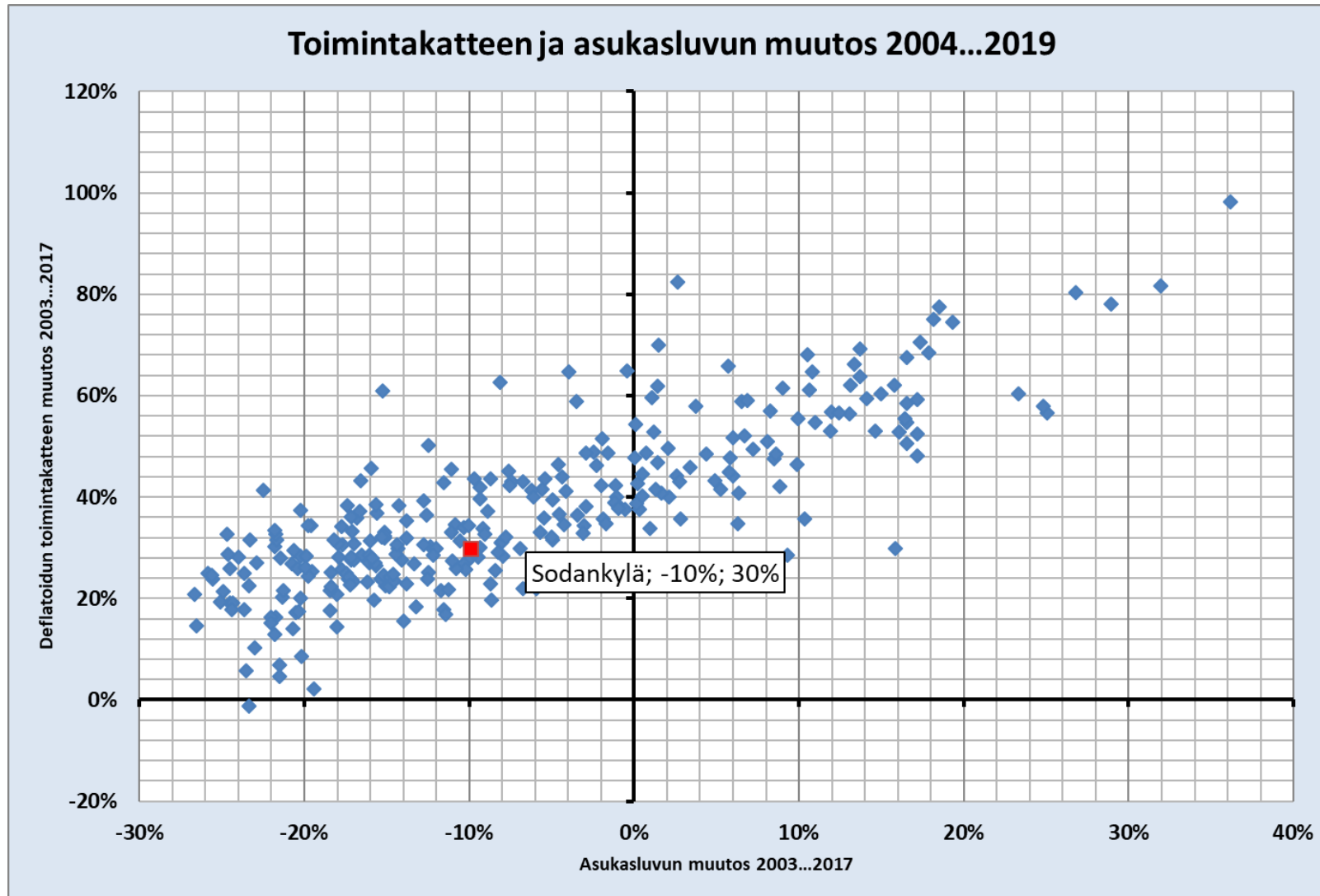
Sodankylä									
0,03 %									
-0,87 %									
-1,37 %									
Kasvu eur	2008...2013			2013...2016			2016...2019		
	Sodankylä	Sama kasvu	Koko maa	Sodankylä	Sama kasvu	Koko maa	Sodankylä	Sama kasvu	Koko maa
Toimintakate	5,16 %	4,28 %	4,08 %	2,28 %	1,00 %	1,10 %	1,36 %	1,50 %	1,78 %
Verotettava tulo	4,02 %	2,27 %	1,78 %	0,79 %	-0,23 %	-0,07 %	-0,93 %	-0,41 %	-0,18 %
Valtionosuudet	5,82 %	3,28 %	4,14 %	1,25 %	1,26 %	1,28 %	-1,15 %	-0,82 %	-1,44 %
Yhteisöverot	-1,29 %	-2,80 %	-3,31 %	13,45 %	6,47 %	6,19 %	3,64 %	-3,27 %	0,00 %
Kiinteistöverot	6,96 %	9,12 %	8,55 %	8,56 %	7,97 %	7,69 %	3,62 %	-3,27 %	-2,02 %

- Yllä olevan taulukon luvut on laskettu tuhansista euroista.
- Tulopohja laskee verotettavan tulon pienentymisen ja valtionosuuden vähentymisellä.
- Jos toimintakatteen kasvua halutaan tarkastella euroa/asukas, päädytään seuraaviin lukuihin:

Toimintakate	2008...2013	2013...2016	2016...2019
eur/as	5,13 %	3,18 %	2,77 %

Kuinka kunnat ovat pystyneet sopeuttamaan

- Sodankylän asukasluku on pienentynyt 10 % samalla, kun toimintakate on kasvanut 30 %

Peruspaine, mukana koronan verotulomuutokset ja kompensatio

	Sodankylä		Trendi:	2015-2019					
	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asukasluku	8 545	8 444	8 333	8 239	8 158	8 085	8 018	7 954	7 892
Verotettava tulo	131 190	129 760	133 453	132 251	138 648	137 593	139 936	142 485	145 108
Veroprosentti	20,00	20,00	20,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Toimintakate	-59 144	-61 129	-63 496	-66 198	-68 667	-71 779	-75 058	-78 486	-82 062
Sopeutus			0	0	0	0	0	0	0
Verorahoitus	62 555	61 959	62 588	68 251	67 074	68 998	70 581	72 311	73 725
Rahoitustuotot ja -kulut	1 170	1 034	1 113	1 202	1 169	1 099	1 014	923	807
Vuosikate	4 581	1 864	205	3 254	-423	-1 681	-3 463	-5 253	-7 530
Poistot	4 728	3 785	4 377	3 546	3 582	3 580	3 684	3 644	3 605
Ylijäämä/alijäämä	364	-1 633	-3 053	-291	-4 005	-5 262	-7 147	-8 897	-11 134
Kumulatiivinen ylij/alij.	2 788	1 155	-1 898	-2 189	-6 195	-11 456	-18 603	-27 500	-38 634
Kumulatiivinen ylij/alij./as	326	137	-228	-266	-759	-1 417	-2 320	-3 457	-4 895
Nettoinvestoinnit	4 504	5 025	2 457	4 205	3 545	5 475	2 951	2 927	2 904
Lainakanta 1000 eur	27 507	30 511	32 123	32 906	36 706	43 695	49 941	57 954	68 220
Lainakanta eur/as	3 219	3 613	3 855	3 994	4 499	5 405	6 229	7 286	8 644

Konsernin kriisimittarit	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Peruskunnan alijäämä	2 788	1 155	-1 898	-2 189	-6 195	-11 456	-18 603	-27 500	-38 634	-51 831
..Alijäämää 4 peräkkäisenä vuonna					Ei täyty	Ei täyty	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy
Konsernin alijäämä €/as	3 298	3 311	2 989	2 988	2 526	1 898	1 023	-87	-1 499	-3 196
... 500 €/as ja 1000 €/as		Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Täyttyy

Johtopäätökset

Väestö	Tuloslaskelma	Rahoitus	Tase	Palvelurakenteen kustannus	Tulevaisuus
Ikärakenne ikääntynyt ja edelleen ikääntyvä	Verorahoitus ei ole kattanut toimintakatteen kasvua siitä huolimatta, että veroprosenttia on korotettu.	Investointeja ei ole voitu rahoittaa tulorahoituksella, vaan kunta on joutunut ottamaan lainaa.	Taseen kumulatiivinen ylijäämä on lähes syöty ja uhkana on taseeseen kertyvä alijäämä.	Kokonaiskustannus – toimintakate – palvelujen tuotantokustannus on selvästi kalliimpi, kuin verrokkikunnissa ja maan keskiarvo	Väestön muutokset mahdollistaisivat luontaisen sopeutuksen
Asukasluku laskeva – kiihtyvä tahti	Kunnan verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) ovat laskeneet 2015 asti	Poistot ovat hyvällä tasolla.	Käyttöomaisuuden arvo €/as on Suomen keskiarvoa korkeampi	Palvelurakenteen yksikkökustannukset keskimäärin keskiarvon heikommalla puolella. Nettomenot selvästi negatiiviset	Kunnassa näyttäisi olevan mahdollisuuksia sopeutukseen lähes kaikilla toimialoilla. Ikäihmisten kasvava määrä lisää palvelutarvetta, toisaalta kustannukset ja resurssit ovat nyt aika korkealla tasolla
Poistumaa nuorimmista ikäryhmistä ja yllättäen ikääntyneistä	Vuosikate on positiivinen ja on toistaiseksi riittänyt kattamaan poistot	Sodankylä on velkaantunut ja velkaantumisen ennustetaan jatkuvan. Myös konsernin lainakanta on keskimääräistä isompi		Sote-kustannukset ovat ottaneet kasvusta 2009-2018 yli 70 %	Yksikkökustannusten perusteella ensimmäinen arvio on, että kunnan taloudessa on vielä mahdollisuuksia sopeuttaa toimintaa.
Kunta ikääntyy: isot ikäluokat, jotka jäävät kuntaan asumaan ovat ikääntymässä. Lasten määrä vähentyy, mutta ei radikaalisti		Maksuvalmius näyttäisi heikentyneen ja lyhytaikaista lainaa on jouduttu käyttämään – onko siitä tullut jo pitkäaikaista?		Yksikkökustannukset ovat kasvaneet, vaikka palvelujen käyttö on vähentynyt (asukasluku pienentynyt)	Mikäli Sodankylän kunta haluaa vahvistaa talouttaan, kääntää sen positiiviseksi ja löytää tulevaisuudessa mahdollisuuksia panostuksiin, luottamushenkilöillä on edessään liuta epämurkeitä ja vaikeita päätöksiä
Maahanmuutolla ei merkittävä vaikutusta asukaslukuun		Lainakanta muutettuna veroprosenteiksi näyttää, että tulevaisuudessa on hyvä miettiä, onko (konsernin) lainakanta kasvamassa liian suureksi suhteessa tulotasoon		Asukasluvun vähenemistä ei ole hyödynnetty täysimääräisesti palvelurakennetta supistamalla	

Tasapainottamistyön prosessi

Sopeutustyön tavoite

Sodankylän kunnan talouden tasapaino, kunnan itsenäisyyden ja toimintakyvyn säilyttäminen.

Kuntatalouden tasapainon löytäminen pitkällä tähtäimellä, joka lähtötilanteessa tarkoitti **n.4 miljoonan euron toimintakatteen pysyvää alentumista**. Tavoite tarkentui työn aikana (mm. korona).

Tavoitteeseen pyritään seuraavan 3,5 vuoden aikana: sopeutusaika 2020-2023.

Tasapainottamisen keinoja pyrittiin löytämään tuloja lisäämällä ja menoja supistamalla.

Kaikki keinot olivat mahdollisia ja niitä harkittiin tilanteen mukaan.

- Ulkoistus, yhtiöittäminen, liikkeenluovutus
- Vapaaehtoisista palveluista luopuminen, palvelutasojen lasku
- Henkilöstön lomautus ja mahdolliset irtisanomiset

Miten työtä tehtiin

- Sopeutusprosessia ohjasi poliittinen ohjausryhmä. Kunnanjohtajalla ja talous- ja hallintojohtajalla oli läsnäolo- ja puheoikeus.
- Johtoryhmä toimi sopeutustyön tukena ja valmisti keinoja
- Ohjausryhmä esittää keinot talouden tasapainottamisesta hallitukselle, joka tekee päätösehdotuksen valtuustolle. Kunnanvaltuusto päättää talouden tasapainottamisen kokonaisuudesta 27.8.2020.

Talouden tasapainottaminen

- Sopeuttamisella pyritään pysyviin kustannusten alentamiseen – paketti ei sisällä yksittäisiä / kertaluonteisia eriä, kuten esimerkiksi omaisuuden myyntituottoja (sijoitukset tai kiinteistöt).
- On tärkeä huomata, että säästöt eivät toteudu ilman henkilöstövaikutusta. Toteutus lähtee toiminnoista, tehtävien järjestelystä ja työkaluista. Eurot seuraavat rakennemuutoksia.
- Henkilötyövuosisäästöihin pyritään pääsääntöisesti eläköitymistä hyödyntämällä ja määräaikaisten työsuhteiden määrää vähentämällä

Palvelutarve ja mitä se on

PALVELUTARPEEN ARVIOINTI – PALVELUVERKKOSELVITYS

- Palvelutarve muodostuu kunnan demografisten tekijöiden: kunnan asukkaiden ja asukkaiden ikärakenteen mukaan
  - Paljonko on lapsia, ikäihmisiä, työssäkäyviä, paljonko ikäryhmän koko on suhteessa koko asukasmäärään jne.
  - Palvelutarve muodostuu lakisääteisistä palveluista: esim. perusterveydenhuolto, perusopetus, varhaiskasvatus
    - Perustaso sidottu lakiin, asetuksiin, ohjeisiin ja suosituksiin
    - Lakisääteisen osan ylittävä osuus (palvelun laatu, ei-pakolliset tehtävät, elämänlaatupanostukset jne.)
- **Palvelutarve ei ole sama asia, kuin se, mitä kuntalaiset haluavat tai toivovat!**
  - Palvelun laatukysymykset, palvelun määräkysymykset, avustaminen jne.
- Palveluverkon tulisi muotoutua palvelutarpeen mukaan:
  - Esim. Kuinka paljon kouluja tarvitaan tulevaisuudessa verrattuna nykyiseen, kun otetaan väestönkehitys huomioon?
  - Missä alueilla palveluja tarjotaan? Voiko palvelurakenne olla erilainen kunnan eri osissa?
  - Pitääkö erikoistua johonkin?

Yleiset havainnot

- Sodankylällä on aitoja, oikeita, konkreettisia mahdollisuuksia sopeuttaa talouttaan ja järjestellä toimintoja
  - Talouden tasapainottamisen keinot löytyvät
    - Tulojen lisäämisestä
    - Palveluverkosta
    - Henkilöstövaikutuksista
    - Toimintatavoista ja työvälineistä + henkilöstön ohjeistuksesta
- Organisaatio vaikuttaa olevan siiloutunut. Luontevaa yhteistyötä ei juuri ole ja yhteistyöhön pitää lähes velvoittaa.
  - Työn johtaminen ja tehtävien järjesteleminen on vaikeaa
  - Organisaatio ei pysty hyödyntämään resursseja tehokkaasti – päällekkäistä työtä tehdään paljon
  - Paikoin työn tekemisessä näyttäisi olevan vanhanaikaisia toimintatapoja
  - Eri toimialoilla on havaittu johtamisongelmia

Yleiset havainnot (jatkuu)

- Organisaatiosta on aikojen saatossa muotoutunut monikerroksinen malli, jonka yhteen suuntaan vieminen on tällaisenaan lähes mahdotonta
  - Organisaatiota on rakennettu pala kerrallaan ja uutta on aina ”liimattu” vanhan päälle karsimatta vanhoja toimintatapoja välillä
  - Osa toiminnoista on niin hajallaan, että yhden asian ympärillä häärää jopa monta y-tunnusta
- Luottamuspulaa ilmenee monin paikoin – vaikka osa olikin sitä mieltä, että kaikki on ok
  - Viranhaltijat-luottamushenkilöt
  - Työntekijät-esimiehet
  - Ilmenee mm. ohjohtamisena
- Läheiset suhteet (sukulaisuus- ja ystävyysuhteet) vaikuttavat työn tekemiseen – ja hankaloittaa vaikeiden mm. työnjohdollisten asioiden tekemistä

Yleiset havainnot (jatkuu)

- Henkilöstöresurssi on osittain mittava – ja osa siitä on tehty tietoisesti laatuun vedoten
  - Tulevaisuudessa pienemmällä porukalla pitäisi pystyä hoitamaan isomman joukon palvelut
- Väestönmuutoksen pitää näkyä myös palvelurakenteessa
- Monituottajamallin edistäminen
  - Hyvä puoli on se, että omassa toiminnassa on tehostamisen varaa ilman yhtiöittämistäkin, mutta se vaatii aika ison asennemuutoksen sekä luottamushenkilöissä että työntekijöissä ja viranhaltijoissa
  - Markkinatilanne ja tarjoajien rajallisuus haittaa hieman
- Kuntayhteistyöstä puhuttiin paljon, mutta sen eteenpäin vieminen on jäänyt vielä puheiden tasolla.
- Kunnan talous heikkenee yhä kiihtyvällä tahdilla. Taseessa olevan alijäämän kattaminen kuntalain edellyttämässä ajassa tulee olemaan erittäin haasteellista, mikä toteutuessaan tarkoittaa arviointimenettelyä (erityisen vaikean taloudellisen tilanteen perusteella).
- Jos talouden kriisiytyminen aiotaan oikaista pysyvästi, nyt on viime hetket toimiin ryhtymiseksi – ennen kuin alijäämästä ehtii muodostua niin suuri, ettei sen hoitaminen onnistu omin voimin – varsinkin, jos/kun soteuudistus toteutuu 2023.

Ehdotuksia palvelurakenteen muuttamiseksi,
tuottavuuden lisäämiseksi ja talouden
tasapainottamiseksi

Yleishallinto ja työllisyydenhoito

Tulojen lisäykset

MAKSUT JA TAKSAT

- Kunta saa perustus- ja kuntalain nojalla – ja niiden asettamien rajojen puitteissa - periä palveluistaan maksuja. Maksut jakaantuvat julkis- ja yksityisoikeudellisiin. Julkisoikeudellisia maksuja ovat mm. lakisääteisten pakollisten tehtävien hoitamisesta perittävät maksut ja yksityisoikeudellisia maksuja ovat mm. korvaukset kunnallisista palveluista (esim. mahdolliset lukukausimaksut, pääsyliput, venepaikat yms.)
- Pääsääntöisesti kunta voi vapaasti määritellä maksujen ja taksojen tason. Poikkeuksen tekee esim. iltapäivätoiminnan määrittely, joissa laki joko määrittelee maksukaton tai maksun korotusta anotaan viranomaiselta.
- **Esimerkkejä korotettavista lupa-, valvonta- ja asiakasmaksuista yms.:** lupamaksut, kaavoituksen taksat, hulevesimaksut, vuokrat, pääsyliput jne. Tavoitteena esim. lain sallima taso (esim. iltapäivätoiminta) tai maakunnan keskihinta tai omakustannushinta.
- **Toimintakatetta vahvistava vaikutus 37.000 euroa** kolmen vuoden aikana.

KIINTEISTÖVEROSELVITYS

- Kiinteistöveron pohjana olevan rakennus- ja huoneistorekisterin päivittäminen ja siten kiinteistöverotuoton lisääminen. Verotuloa kasvattava vaikutus on arvioitu **150.000** euroksi, kun projekti on saatu päätökseen
- Tuulivoiman lisääminen olemassa olevia alueita hyödyntämällä. Kiinteistöverotuoton lisäys 30.000-50.000 €/vuosi/mylly. **Verotulopotentiali 350.000 euroa**

Hallinnon tukipalvelut - konsernihallinto

Nykytilanne

- Jokaisella toimialalla on omat talous- hallintosihteerit sekä osittain myös toimistosihteereitä
- Myös koulu- ja osastosihteerien työnkuvaan kuuluu talous- ja hallintotehtäviä
- Työ on pirstoutunut ja eri toimialoilla on erilaisia toimintatapoja
  - Esim. ostolaskujen tarkastus ja hyväksyntäkäytännöt
  - Kehittämistyö on kankeaa ja siihen on vaikea löytää aikaa, kun kaikilla on kiire
- Yhdelle työntekijälle kuuluu paljon erilaisia tehtäviä
  - Vastuut ovat jakaantuneet laajalle ja osittain hämärtyvät
  - Osaamisen kehittäminen ei ole systemaattista
- Toimintamalli on kallis ja raskas (osittain myös itseään työllistävä)

Hallinnon tukipalvelut - konsernihallinto

- Tavoitteena hallinnollisen työn tehostaminen ja sitä kautta henkilöstökulujen lasku
- Oleellista on muuttaa työn tekemisen tapaa ja organisointia
  - Edellyttää työ- ja toimintaprosessien läpikäyntiä ja tarkastelua sekä
  - Osaamisen kehittämistä ja jakamista/hyödyntämistä koko kunnan tasolla
- Toiminta keskitetyn työnjohdon alaisuudessa
  - Työnjako ja tehtävien järjestelyt
  - Sijaisuusjärjestelyt
- Kehittämiskohteet on listattu ja toiminnan kehittämistyö on aloitettu.
- Muutos - 5-7 HTV eläköitymisten ja avoimeksi tulleitten vakanssien täyttämättä jättämisen ja sisäisten tehtäväjärjestelyjen kautta

HALLINNON TYÖNTEKIJÄT						
	Tilanne 1.1.2020		Keskitetyt hallintopalvelut Muutos			
Hallinto- ja kehittäminen	6	271 700				
Sivistys	5	190 000				
Sote	8	334 000				
Tekninen	4,5	224 000				
Yhteensä	23,5	1 019 700	17	0	-6,5	-220 000

Työllisyyden hoito

- Työllisyyden hoito siirretään hallinnollisesti Seita-säätiöstä peruskuntaan/Hallinto- ja kehittämispalveluihin omaan Työllisyyden hoidon yksikköön 1.1.2021 alkaen.
- Yksikölle asetetaan tavoitteet ja se raportoi toiminnastaan, kuten muutkin yksiköt (osavuosikatsaukset, tilinpäätös ja talousarvion laadinta).
- Toiminnan sisältöjen suhteen tehdään kehittämistyötä
  - Nuorten työpajatoiminnan suunnittelu
  - Ruokakuljetuspalvelujen suunnittelu (kunnan ruokapalvelut, kuljetuksia kunnan yksiköihin ja koteihin)
  - Kodinhuoltopalvelujen toteutus, tapa ja laajuus
  - Ser-toiminta
  - Ammatillisen kuntoutuksen osalta käynnistetään keskustelu palvelun ostamisesta esim. Kemijärven Saura-säätiön kanssa
  - Kuntouttavan työtoiminnan organisointi 1 htv
  - Työllisyyden kuntakokeilun valmisteluja jatketaan (1 htv hankkeesta siirtyy kunnan työnjohdon alaisuuteen + työtilat 3 htv:lle)
    - Myös Etsivä nuorisotyö mukaan
- Toimijoiden välistä yhteistyötä tiivistetään.

Työllisyydenhoidon uuden toimintamallin kustannusvaikutukset

- Muutoksella haetaan vastuiden selkeyttämistä, toiminnan ja yhteistyön kehittämistä sekä näiden myötä kustannustason laskua

Kuntakonserni	Nykytilanne	Työllisyyden hoito peruskuntaan	Muutos
Tulot			
Nuorten työpajatoiminta	60 000	60 000	0
Menot			
Talousoalvelut	12 000	5 000	-7 000
Hallinto ja tilintarkastus	8 000	0	-8 000
Henkilöstö	Selvitettävä tarkemmin		
Sopimukset			
- Työmarkkinatuen kuntaosuus, palkkatuki, nuorten kesätyöt	25 000	0	-25 000
- Kuntouttava työtoiminta	Selvitettävä tarkemmin		
Tilavuokra	75 800	45 000	-30 800
Yhteensä			-70 800

Kouluverkko

Kouluverkko

- Sodankylän monitoimikeskuksen ennakoitaan valmistuvan 8/2022, jolloin kirkonkylän alueen perusopetuksen ja esiopetuksen toiminnot, sivistyksen ja varhaiskasvatuksen hallinto sekä nuorisopalvelut aloittavat uusissa tiloissa.
- SMK kouluhankkeen alustava kustannusarvio (31.5.2020) on noin 20.000.000 euroa. Hanke on päätetty toteuttaa elinkaarimallilla. Tarjoukset hankkeen toteuttamisesta on tullut ja niiden käsittely etenee kesäkuun 2020 aikana – jolloin myös kokonaiskustannusarvio sekä kiinteistön ylläpidon kustannukset tarkentuvat.
- Riippumatta siitä, tehdäänkö kouluverkolle mitään, SMK kustannukset tulevat osaksi Sodankylän kunnan käyttötaloutta. SMK kustannukset muodostuvat seuraavasti:
  - Kiinteistönhuolto ja –kunnossapito 655.000 €/vuosi (sis. lämmitys 25.600 €/vuosi, sähkö 30.000 €/vuosi)
  - Rahoitus / kiinteistön vuokra 600.000 €/vuosi
- Konkreettisia kustannussäästöjä säästyy Tähtikunnan koulun toiminnan alasajosta (kiinteistön ylläpitokustannukset 795.000 euroa/vuosi sis. Lämmitys ja sähkö), mikäli koulu puretaan / myydään / lopetetaan.
- Säästöksi voidaan laskea myös väistötilojen kustannusten poistuminen, kun uusi koulu aloittaa 51.860 €/kk 622.000 €/vuosi
- Tähtikunnan koulun toiminnan loppumisen johdosta, kunnan tulee tehdä kiinteistön tasearvon suuruinen alaskirjaus viimeistään kolme vuotta toiminnan loppumisen jälkeen. Alaskirjaus 2019 tasearvolla on 364.000 euroa.
- Kun alaskirjaus on tehty, tuloslaskelmasta poistuvat Tähtikunnan koulun poistot yhteensä 131.440 euroa.

Perusteet kouluverkon pohtimiselle

- Lasten määrän vähentymisestä aiheutuvaa henkilöstötarpeen vähentymistä EI voida hyödyntää, mikäli toimitaan hajallaan.
- On perusteltua tarkastella koko opetuksen palveluverkkoa etenkin, kun lasten määrän ennustetaan alentuvan 2030 mennessä.
- Taajamakouluissa on merkittäviä peruskorjaustarpeita. Ensimmäisinä peruskorjauslistalla ovat Vuotson ja Torvisen koulut

Sodankylä	2020	2025	2030	Muutos 2020 - 2030	Muutos-%
0-vuotiaat	58	50	46	-12	-25 %
1-6 -vuotiaat, varhaiskasvatus	415	356	325	-90	-19 %
7-12 alakoulu	501	454	373	-128	-27 %
13-15 yläkoulu	218	258	227	9	4 %
16-18 lukio/toinen aste	195	226	236	41	18 %
19-23 nuoret työkäiset ja opiskelijat	282	226	259	-23	-7 %
24-64 työssäkäyvät	4 214	3 769	3 438	-776	-18 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	1 364	1 310	1 281	-83	-6 %
75-84 eläkkeellä olevat	718	908	1 043	325	44 %
85... ikääntyneet	274	335	349	75	31 %
Kaikki yhteensä	8 239	7 892	7 577	-867	-10 %
			kpl	euroa	
			Varhaiskasvatuksen palveluntarpeen muutos / opettajat 2018-2	-11	-421 921
			Alakoulu, palveluntarpeen muutos, opettajat	-8	-432 941
			Yht.	-18	-854 862

Oppilasennuste 2019-2026 6 v. eskarit ja perusopetus

Tähtikunnan koulu	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht
2019-2020	69	61	65	71	58	70	66	54	67	63	644
2020-2021	73	69	61	65	71	58	70	74	54	67	662
2021-2022	70	73	69	61	65	71	58	77	74	54	672
2022-2023	71	70	73	69	61	65	71	69	77	74	700
2023-2024	60	71	70	73	69	61	65	79	69	77	694
2024-2025	52	60	71	70	73	69	61	76	79	69	680
2025-2026	37	52	60	71	70	73	69	69	76	79	656
Torvinen	0	1	2	3	4	5	6				Yht
2019-2020	8	4	8	6	8	4	3				41
2020-2021	3	8	4	8	6	8	8				45
2021-2022	6	3	8	4	8	6	8				43
2022-2023	2	6	3	8	4	8	6				37
2023-2024	4	2	6	3	8	4	8				35
2024-2025	4	4	2	6	3	8	4				31
2025-2026	1	4	4	2	6	3	8				28

Oppilasennuste 2019-2026 6 v. eskarit ja perusopetus

Vaalajärvi	0	1	2	3	4	5	6					Yht
2019-2020	5	4	3	2	3	3	5					25
2020-2021	4	5	4	3	2	3	3					24
2021-2022	2	4	5	4	3	2	3					23
2022-2023	1	2	4	5	4	3	2					21
2023-2024	4	1	2	4	5	4	3					23
2024-2025	1	4	1	2	4	5	4					21
2025-2026	1	1	4	1	2	4	5					18
Vuotso	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9		Yht
2019-2020	1	6	1	4	0	6	1	3	2	3		27
2020-2021	2	1	6	1	4	0	6	1	3	2		26
2021-2022	2	2	1	6	1	4	0	6	1	3		26
2022-2023	2	2	2	1	6	1	4	0	6	1		25
2023-2024	5	2	2	2	1	6	1	4	0	6		29
2024-2025	3	5	2	2	2	1	6	1	4	0		26
2025-2026	2	3	5	2	2	2	1	6	1	4		28

Oppilasennuste 2019-2026 6 v. eskarit ja perusopetus

Järvikylät	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht
2019-2020	2	6	7	2	1	4	3	4	4	7	40
2020-2021	3	2	6	7	2	1	4	2	4	4	35
2021-2022	2	3	2	6	7	2	1	4	3	4	34
2022-2023	1	2	3	2	6	7	2	1	4	3	31
2023-2024	0	1	2	3	2	6	7	2	1	4	28
2024-2025	4	0	1	2	3	2	6	7	2	1	28
2025-2026	1	4	0	1	2	3	2	6	7	2	28

Koulujen kustannukset 2019 tilinpäätöksen mukaan

Koulujen bruttomenot v. 2019/tilinpäätöstiedot	Aleksanteri Kenan kou	Sompion koulu	Torvisen koulu	Vaalajärjen koulu	Vuotson koulu	Järvikylien koulu
Hallinto	91 609,0	31 508	5 004	5 539	3 634	12 058
Opetus	2 826 698	1 168 365	185 246	171 232	355 811	436 634
Ruokailu	250 837	38 656	48 509	25 504	34 462	58 178
Koulukyydit	275 015	71253	85 409	46 470	64 980	90 370
Oppilashuolto	325 549	124 227	6 271	27 159	333	33 722
Kiinteistö (sis. siivous)	795 517	36 000	36 607	48 183	91 116	100 341
Poistot	63 570		7 187	8 745	30 233	21 705
Yhteensä	4 628 795	1 470 009	374 233	332 832	580 569	753 008
€/oppilas	8 493	52 500	11 340	16 642	22 330	19 308

Kustannukset yhteensä 8.139.446 €/vuosi

Koulujen kustannukset, kun SMK aloittaa – ilman muutoksia

Koulujen bruttomenot v. 2019/tilinpäätöstiedot	SMK	Torvisen koulu	Vaalajärjen koulu	Vuotson koulu	Järvikylien koulu	
Hallinto	123 117	5 004	5 539	3 634	12 058	
Opetus	3 995 063	185 246	171 232	355 811	436 634	
Ruokailu	289 493	48 509	25 504	34 462	58 178	
Koulukyydit	346 268	85 409	46 470	64 980	90 370	
Oppilashuolto	449 776	6 271	27 159	333	33 722	
Kiinteistö (sis. siivous)	655 000	36 607	48 183	91 116	100 341	
Poistot		7 187	8 745	30 233	21 705	
SMK vuokra	600 000					
Poistuvien väistötilojen vuokra	-622 000					
Yhteensä	5 836 717	374 233	332 832	580 569	753 008	7 877 359
€/oppilas	10 186	11 340	16 642	22 330	19 308	

Kustannukset yhteensä n. 7.877.359 €/vuosi

Palveluverkkolaskennan perusteet

- Laskenta perustuu kunnan antamiin tietoihin (Oppilaat 1.1.2020, eurot = tilinpäätös 2019)
- Laskenta perustuu seuraaviin vakioihin
  - SMK rahoituskustannusta tai väistötilojen vuokratilosten poistumista ei esitetä laskennassa – ne toteutuvat riippumatta palveluverkossa tapahtuvista muutoksista. Ne ovat myös samat kaikissa eri vaihtoehdoissa.
  - Kuljetuskustannukset on laskettu siten, että lakkaavien/supistuvien yksiköiden kaikki oppilaat kuljetetaan keskustaan. Kuljetuskustannus €/oppilas on 2019 tilinpäätöksen mukaiset kuljetuskustannukset/kuljetusoppilaiden (1.1.2020) määrä.
  - Vuotson ja Järvikylien alakoulujen oppilaiden osalta lakisääteinen koulukuljetusten aikaraja ylittyy, mikä tarkoittaa, että Vuotson alakoululaisille tulee järjestää perusopetusta Vuotsossa TAI yhteistyössä Ivalon kanssa ja että Järvikylien alueella tulee tarjota pienten lasten opetusta.

- Kaikissa vaihtoehdoissa on käytetty laskennallisia palkkakeskiarvoja:

Opettaja	53 000
Avustaja/ohjaaja	33 000
Aineenopettaja/ Erityisopettaja	55 000
Siivous yms.	30 000
Koulunjohtajan/ rehtorin palkanlisä	5 000

- SMK alakoulun ryhmät on laskettu laskennallisella ryhmäkoolla/suhdeluvulla 20 lasta/opettaja. Yläkoulussa kaikki kunnan oppilaat voidaan opettaa SMK yläkoulun aineopettajilla.
- HUOM! Alaskirjaukset ovat kertaerä, niiden vaikutus huomioidaan painelaskelmassa – ei toimintakatteessa.
- Työryhmän ehdotus uudeksi kouluverkoksi:
  - Kouluverkko muodostuu SMK:sta, Vuotson (uudesta) alakoulusta ja Järvikylän alakoulusta.
  - 8/2022 alkaen yläkouluopetus annetaan SMK:ssa
  - 8/2022 Torvisen ja Vaalajärven koulun kaikki oppilaat siirtyvät SMK:een.

SMK, Vuotson ja Järvikylien alakoulut

	Nykytilanne	SMK ja Vuotson ja Järvikylien alakoulut	Muutos
Opettajat (alakoulu)	34	29	-5 -265 000
Opettajat (yläkoulu)	34	28	-6 -330 000
Rehtorit / johtavat opettajat	7	3,5	-3,5 -17 500
Muu opettajaresurssi	8	7	-1 -55 000
Ohjaajat	26	23	-3 -93 720
Siivous			0 0
Ruokahuolto			
Muut avustavat	2,6	2,6	0 0
Tasearvo	1 224 462	609 540	-614 922
Myyntihinta-arvio			
Poistot uusi Vuotso ja Järvikylien koulu	131 440	45 645	-85 795
Koulukyydit	633 497,0	763 610	130 113
Oppilaat	145	190	
Keskihinta	4 019	4019	

	Nykytilanne	SMK ja Vuotson ja Järvikylien alakoulut	Muutos
Hallinto	149 352	131 852	-3,5 -17 500
Opetus	5 143 986	4 400 266	-15 -743 720
Ruokailu	456 146	410 531	-45 615
Koulukyydit	633 497	763 610	130 113
Kiinteistö	1 107 764	775 177	-332 587
Poistot uusi Vuotso ja Järvikylien koulu	131 440	45 645	-85 795
Uuden Vuotson rahoituskustannus		-4 788	4788
Yhteensä			-1 090 316
Alaskirjaus (Torvinen, Vaalajärvi, Tähtikunnan koulu ja vanha Vuotso)			1 093 722
Satunnainen tulo			0

SMK ja uusi Vuotson alakoulu

- Vuotson uusi alakoulu on laskettu uudisrakennuksena seuraavasti:

UUSI VUOTSO rahoituskustannus	
Alakoululaisia	19
m2/oppilas	9
Rakennuksen koko	171
Rakennuskustannus €/m2	2 800
Investointi	478 800
Korkokustannus 1 %	4 788
Poisto	23 940
Kiinteistökustannus	19 836
116 € / m2	

- Uuden koulun kiinteistökustannus on nykyiset kiinteistökustannukset €/m2 kerrottuna uuden koulun neliöillä.
- Ruokailukustannuksiin on laskettu 10 % vähennys, joka johtuu ateriapalvelun tehostumisesta, kun ruokailu tapahtuu viiden sijasta kahdessa yksikössä.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen Syväjärvi ja Vaalajärvi

- Nyt Järvikylien alueen lasten varhaiskasvatus on keskitetty Vaalajärven koulun yhteyteen Pikkuhukkaan, jossa päiväkotiryhmällä omat tilat.
- Jos koulu säilyy Syväjärvellä (Järvikylät), voidaan osoittaa tilat koulun yhteydestä ja esim. Vaalajärven vaka-lapset ohjata keskustaajamaan, mikäli huoltajat kulkevat esim. töissä siellä.
- Jos koulua ei ole, Vakalle tilat on vuokrattava yksityiseltä sektorilta, ok-talo tai kunnalta rivitalohuoneisto. Perhepäivähoito on yksi vaihtoehto, mutta suurella todennäköisyydellä halukasta hoitajaa/hoitajia ei löydy.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen Torvisen alueella

Torvinen

- Nyt Luoston aluetta palvelee Luoston päivähoitoyksikkö Ahmakaarteessa sijaitsevassa kunnan omistamassa rivitalohuoneistossa. Torvisessa on perhepäivähoitaja, jonka työvuosia jäljellä noin 3v.
- Torvisen varhaiskasvatukselle perhepäivähoitajajatko tuskin on mahdollista. Jos koulu olemassa ja löytyy tila ryhmälle, varhaiskasvatus voisi tapahtua siinä. Muutoin todennäköistä, että varhaiskasvatuspaikka osoitetaan kirkonkylästä tai Luostolta. Vaihtoehtoisesti tulisi löytää vuokratila varhaiskasvatuksen tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen Vuotson alueella

Vuotso

- Vuotsossa nyt saamen kielipesä ja Vuotson varhaiskasvatusyksikkö. Molemmat toimivat yksityiseltä vuokratuissa tiloissa.
- Kun Vuotsossa tehdään koulusuunnittelua, samalla koulun yhteyteen suunnitteilla tiloja saamankieliselle ja suomenkieliselle varhaiskasvatukselle.
- Jos Vuotsossa varhaiskasvatukset eivät ole mahdollisia koulun yhteyteen, vaihtoehdoksi tulee edelleen vuokrata tilat yksityiseltä sektorilta.

Tilapalvelut ja keskuskeittiö

Sodankylän kiinteistöt tulevaisuudessa (ilman palveluverkkoratkaisua)

- Tulevaisuudessa Sodankylän kunnalla on käytössä 29 rakennusta (ilman palveluverkkoratkaisua), joiden yhteenlaskettu bruttoala on noin 36 000m².
  - Näistä 29:stä rakennuksesta kolme (Kotiseutumuseo, Mosku ja Uulala) eivät ole kunnan kiinteistönhoidon aktiivisessa ylläpidossa
- Lisäksi kunta tuottaa palveluita ulkopuolelta vuokrattuihin kohteisiin
  - Jos tilanne ei muutu teemme myös tuolloin kiinteistönhoitoa palvelusopimuksilla Tähtikunnalle.
Jos nykyiset Tähtikunnan kohteet säilyvät meillä niin kiinteistönhoidon piirissa olisi noin 30 rakennusta
  - Ulkopuolelta vuokrattujen toimipisteiden laitosmies-, siivous-, lähetti ja ruokapalveluita. Mm. Sopukka, Ansajokos, Helmikoti, Mesikämmen, Esperri, Kolpene
- Vuotson koulu
- Kunnanvirasto
- Kirjasto
- Torvisen koulu
- Urheilupuiston rakennukset
- Paulaharjun päiväkoti
- Poikkijoen päiväkoti
- Sodankylän liikuntahalli
- Keskuskeittiö
- Syväjärven koulu
- Uusi jäähalli
- Vaalajärven koulu
- Sodankylän lukio
- Hannuksenkartano
- Päiväpaiste
- Nutukas
- Kitisenrannan koulu
- Sodankylätalo
- Lokan kalasatama
- Siltaharjun kalasatama
- Lennonvarmistustorni
- Helikopterihalli
- Lentoasemarakennus
- Lentokentän kalustohalli
- Kotiseutumuseo
- Hannuksenrannan varasto (Roopen publi)
- Alantalo
- Uulala
- Mosku (Ala-Ponku)

Tilapalvelujen kehittäminen

Uudistetaan Tilapalveluiden organisaatio ja toimintamalli

- Henkilöstömäärää supistetaan kiinteistökannan pienentyessä sekä palveluita karsimalla/ulkoistamalla
- Esitetään, että kiinteistönhoito muutetaan jaksotyöksi

Karsitaan käyttäjäpalvelut

- Käyttäjät joutuvat tukeutumaan ostopalveluihin, mutta kustannusymmärrys paranee ja säästöjä voi syntyä tätä kautta

Tilapalveluita kehitetään edelleen palveluverkkomuutosten, soteuudistuksen ja konserniselvityksen tulosten perusteella.

Selite	Muutos htv	Muutos palkkakuluissa €/v	Optio 1 Ruokapalveluiden yhtiöittäminen	Optio 2 Yhdyskuntatekniikan tukipalvelut	Muuta
Vähennetään tuotettavien palveluiden määrää (käyttäjäpalvelut), kiinteistöjen määrää supistetaan	9-12	330 000	Kyllä	Kyllä	Kiinteistönhoidon muuttaminen jaksotyöksi vaatii YT-neuvottelut sekä paikallisen sopimisen.

Keskuskeittiötoiminnan kehittäminen

- **Tuotantoyhtiö markkinoilla**

- Ateriapalveluista muodostetaan markkinoilla toimiva yhtiö, joka hankkii asiakkaita muista kunnista, yrityksistä ja tulevasta maakunnasta.
- Yhtiö ei lähde kilpailemaan paikallisten yhtiöiden kanssa loppuasiakkaista
- Yhtiö tukee paikallisia elintarvikealan toimijoita tarjoamalla heille alihankintapalveluita
Vaihtoehtoja toiminnan kehittämiseksi:
- Markkinoilla toimiva yhtiö voi laajentaa tuotevalikoimaa esim. elintarvikekomponentteihin jne.
- Tavoitteena, että Ateriapalvelut -yhtiö olisi maakunnallinen toimija – ei vain Sodankylän kunnan alueella toimiva.

- **Arvioitavat vaikutukset**

- Lähiruoka ja alueellisen elintarviketuotannon edistäminen säilyy keskeisenä tavoitteena
- Tuotantoyhtiö saa lisättyä tuotantovolyymia merkittävästi markkinaehtoisen toiminnan kautta
- Keittiön koko tuotantokapasiteetti hyödynnetään ja tarvittaessa siirrytään 2-vuorotyöhön (lisätään henkilökuntaa)
- Markkinaehtoisen toiminnan tuomasta hyödyistä osa tuloutetaan maksupalautuksina kunnalle

Kaikille toimialoille yhteiset

Henkilöstön ohjeistus, yhdenmukaiset toimintatavat yms.

Kun on päätetty pitkän tähtäimen suunnitelma, mihin suuntaan palvelurakennetta kehitetään, voidaan ennustaa henkilöstön tarve tulevina vuosina. Palvelutarpeen muutos yhdistettynä tiivistyvään palvelurakenteeseen mahdollistaa järkevät rekrytoinnit avaintehtäviin myös tulevaisuudessa.

Organisaatio- ja palvelurakennemuutostusta tukee henkilöstön ohjeistuksen, hallintosäännön, toimintatapojen ja työvälineiden uudistaminen.

Toimintatapojen muutoksilla ja erilaisin sopimuksilla tavoitellaan kunnan henkilöstölle yhdenmukaisia toimintatapoja (esim. sijaisten ja kausityöntekijöiden käyttö, säästövapaiden kerryttäminen, matkakorvaukset, erilliskorvaukset jne.) ja mahdollisuutta suunnitella omaa työtä (etätyö, palkattomien vapaiden käyttö, työnkierto yms.). **Henkilöstön jaksamiseen ja työhyvinvointiin panostetaan 60.000 kolmen vuoden aikana järjestämällä esim. koulutusta ja työhyvinvointitoimintaa.**

Ohjeistukseen ja luottamushenkilöorganisaatioiden toimintaan liittyvien toimenpiteiden toimintakatetta vahvistava vaikutus 295.000 euroa kolmen vuoden aikana

Keinoluettelon yhteenveto

Erillinen excel tiedosto> Talouden tasapainottamisen keinot

Kunnanhallituksen esitys valtuustolle 31.8.2020

Mihin riittää?

Sopeutuskeinot otettuna huomioon

	Sodankylä		Trendi: 2015-2019						
	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asukasluku	8 545	8 444	8 333	8 239	8 158	8 085	8 018	7 954	7 892
Verotettava tulo	131 190	129 760	133 453	132 251	138 648	137 593	139 936	142 485	145 108
Veroprosentti	20,00	20,00	20,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Toimintakate	-59 144	-61 129	-63 496	-65 893	-66 796	-67 668	-69 378	-72 588	-75 935
Sopeutus			0	-305	-1 555	-2 170	-1 411	0	0
Muutos %:ia	-3,04 %	3,36 %	3,87 %	3,77 %	1,37 %	1,31 %	2,53 %	4,63 %	4,61 %
Muutos %:ia eur/as		4,59 %	5,26 %	4,96 %	2,38 %	2,22 %	3,38 %	5,47 %	5,43 %
Verorahoitus	62 555	61 959	62 588	68 251	67 074	68 998	70 581	72 311	73 725
Rahoitustuotot ja -kulut	1 170	1 034	1 113	1 204	1 184	1 151	1 119	1 093	1 053
Vuosikate	4 581	1 864	205	3 561	1 463	2 481	2 322	816	-1 157
Poistot	4 728	3 785	4 377	3 546	3 582	3 580	3 684	3 644	3 605
Satunnaiset tulot ja menot			0	0	0	0	-1 094	0	
Ylijäämä/alijäämä	364	-1 633	-3 053	15	-2 119	-1 099	-2 456	-2 828	-4 762
Kumulatiivinen ylij/alij.	2 788	1 155	-1 898	-1 882	-4 002	-5 101	-7 557	-10 385	-15 146
Kumulatiivinen ylij/alij./as	326	137	-228	-228	-491	-631	-942	-1 306	-1 919
Nettoinvestoinnit	4 504	5 025	2 457	4 205	3 545	5 475	2 951	2 927	2 904
Lainakanta 1000 eur	27 507	30 511	32 123	32 599	34 514	37 340	38 895	40 838	44 732
Lainakanta eur/as	3 219	3 613	3 855	3 957	4 231	4 618	4 851	5 134	5 668

Konsernin kriisimittarit	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Peruskunnan alijäämä	2 788	1 155	-1 898	-1 882	-4 002	-5 101	-7 557	-10 385	-15 146	-21 655
..Alijäämä 4 peräkkäisenä vuonna					Ei täyty	Ei täyty	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy	Täyttyy

- Sisältää keinot ja alaskirjauksen 2023.
- Taseen alijäämä ei vielä poistu,
- ...ja Sodankylän on pidättäytyttävä uusista avauksista
- Toimintakatteen mahdollinen kasvu seuraavassa diassa.

Sopeutuskeinot ja toimintakatteen kasvun alentaminen

	Sodankylä		Trendi: 2015-2019						
	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Asukasluku	8 545	8 444	8 333	8 239	8 158	8 085	8 018	7 954	7 892
Verotettava tulo	131 190	129 760	133 453	132 251	138 648	137 593	139 936	142 485	145 108
Veroprosentti	20,00	20,00	20,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00	21,00
Toimintakate	-59 144	-61 129	-63 496	-65 893	-65 487	-65 001	-65 309	-67 708	-70 866
Sopeutus			0	-305	-1 555	-2 170	-1 411	0	0
Muutos %:ia	-3,04 %	3,36 %	3,87 %	3,77 %	-0,62 %	-0,74 %	0,47 %	3,67 %	4,66 %
Muutos %:ia eur/as		4,59 %	5,26 %	4,96 %	0,37 %	0,15 %	1,31 %	4,51 %	5,49 %
Verorahoitus	62 555	61 959	62 588	68 251	67 074	68 998	70 581	72 311	73 725
Rahoitustuotot ja -kulut	1 170	1 034	1 113	1 204	1 192	1 183	1 193	1 222	1 244
Vuosikate	4 581	1 864	205	3 561	2 779	5 181	6 465	5 824	4 103
Poistot	4 728	3 785	4 377	3 546	3 582	3 580	3 684	3 644	3 605
Satunnaiset tulot ja menot			0	0	0	0	-1 094	0	
Ylijäämä/alijäämä	364	-1 633	-3 053	15	-803	1 601	1 687	2 180	498
Kumulatiivinen ylij/alij.	2 788	1 155	-1 898	-1 882	-2 685	-1 085	602	2 783	3 281
Kumulatiivinen ylij/alij./as	326	137	-228	-228	-329	-134	75	350	416
Nettoinvestoinnit	4 504	5 025	2 457	4 205	3 545	5 475	2 951	2 927	2 904
Lainakanta 1000 eur	27 507	30 511	32 123	32 599	33 197	33 324	30 736	27 671	26 305
Lainakanta eur/as	3 219	3 613	3 855	3 957	4 069	4 122	3 833	3 479	3 333

Konsernin kriisimittarit	TP 2017	TP 2018	Tpe 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Peruskunnan alijäämä	2 788	1 155	-1 898	-1 882	-2 685	-1 085	602	2 783	3 281	2 293
..Alijäämä 4 peräkkäisenä vuonna					Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty	Ei täyty

- Sopeutuskeinojen toteuttamisen lisäksi toimintakatteen taustakasvua on rajoitettava. Peruskunnan taseen alijäämä ei muuten poistu.
- Keinot ja taustakasvu alle nolla 2021 ja 2022 sallii nopeamman kasvun tulevina vuosina, mutta vie alijäämän pois.
- Mahdollinen taustakasvu eur/as on hyvinkin suuri
- Vuodet 2024-2025 kasvu ei todennäköisesti voine olla painelaskelman suuruinen, koska tulos alkaa taittua voimakkaasti vuonna 2025.
- Sote voi korjata tilannetta mahdollisesti toteutuessaan.

Tasapainottamisohjelman seuranta

- Sodankylän kunnanvaltuusto päättää talouden tasapainottamisohjelman hyväksymisestä ja sen sisällyttämisestä talousarvioon ja taloussuunnitelmavuosille.
- Tarkastuslautakunta vastaa valtuuston päätösten toteuttamisen seurannasta
- Johtoryhmä työskentelee pitkäjänteisesti tasapainottamiskeinojen täytäntöönpanemiseksi raportoiden hallitukselle ja valtuustolle osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.
- Koska Sodankylän kunnan taloudellinen tilanne jatkuu epävarmana – sopeutuksesta huolimatta, on tarkoituksenmukaista, että talouden tasapainottamisen työryhmä jatkaisi toimintaansa vielä (vähintään) vuoden 2021 ajan.
- Työryhmän tehtävänä on pitää huolta toimenpiteiden yksityiskohtien valmistelusta valmistellen tarvittaessa (lisä)toimenpiteitä työn edetessä.
- Ohjausryhmän kokoonpanossa huomioidaan tarvittaessa kuntavaalien 2021 tulos.

Aikataulu

- Henkilöstön info ja kuntalaisten kuulemistilaisuudet järjestetään elokuun aikana. Infotilaisuuksien ja kuulemisten aikataulutusta tapahtuu kesäkuun aikana.
- Sivistyslautakunta käsittelee pakettia kokouksessaan 26.8.2020
- Kunnanhallitus käsittelee pakettia kokouksessaan 31.8.2020
- Kunnanvaltuuston ylimääräinen kokous 10.9.2020

Palvelujen ja osaamisen kehä

Lisäpalveluja

Sote selvitykset
Elinvoiman mittaus
Operatiivisen johtamisen tuki
Päätäjäkoulutukset
Kiinteistöverokartoitus
Palvelurakenteen auditointi ja uudistaminen
Investointi- ja kannattavuuslaskelmat

Talous- ja toiminta-analyysi

Perustyökalu, jota sovelletaan joustavasti eri tarpeisiin.

Strategiatyö

Tukea kuntalain mukaisen strategian tuottamiseen.

Sopeutustoimien tuki

Palvelupaketti sopeutuksen suunnitteluun ja läpivientiin.

Kuntajakoselvitys

Vapaaehtoiset ja erityiset kuntajakoselvitykset.